

www.turkishstudies.net/religion

Turkish Studies - Comparative Religious Studies

eISSN: 2667-5544

Research Article /Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Love In Arthur Schopenhauer And Lev Tolstoy In The Context Of Philosophy Of Emotion

Duygu Felsefesi Bağlamında Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'da Aşk

Nurten Gökalp* - Meliha Oskay Gökalp**

Abstract: Throughout the history of thought, human emotions have been the subject of many works. Emotions, which inspire art, philosophy, literature, psychology, sociology and even theology, have been in the thoughts of many philosophers from Ancient Greek philosophy to the present day. Although they have not received sufficient attention in areas other than literature and art, there has also been an emphasis on their power to influence human actions over time. Even philosophers who acted on the idea that humans are intelligent beings have drawn attention to their power, at least in the field of morality, as emotions are the most effective guides of human life. For this reason, studies on emotions in philosophy are old, but studies on the philosophy of emotions are quite new. The subject of emotions is an interdisciplinary subject, as a common subject of sciences such as psychology, sociology, psychiatry, biology, etc. The common point of all fields of knowledge is the central effect of emotions on human life. The nineteenth-century philosopher Arthur Schopenhauer, who pointed to this dimension and influenced many thinkers in this context due to the period he lived in, questioned the place of emotions, especially love, in human life. Similarly, Lev Tolstoy also questioned the period he lived in and social life and made deep emotional analyses in his works. In the text, the evaluations of Arthur Schopenhauer and Lev Tolstoy, whose approaches we can establish similarities between, on the subject of love are discussed in the context of the philosophy of emotion. In terms of the philosophy of emotion, which investigates the nature and types of emotion and its effects on different dimensions of human life, the place, meaning and effect of love in human life according to these two thinkers are evaluated.

Keywords: Philosophy, Philosophy of Emotion, Arthur Schopenhauer, Lev Tolstoy, Love.

Öz: Düşünce tarihi boyunca insanın duyguları pek çok esere konu olmuştur. Sanattan felsefeye, edebiyata, psikolojiye, sosyolojiye hatta teolojiye ilham veren duygular Tarihte pek çok filozofun düşüncesinde yer almaktadır. Edebiyat ve sanat dışındaki alanlarda yeterli ilgiyi göremese de zamanla insanın eylemlerini etkileme gücüne vurgu yapıldığı da olmuştur. İnsanın akıllı bir varlık olduğu düşüncesinden hareket eden

* Corresponding Author: Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Letters, Philosophy Department

Sorumlu Yazar: Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2411-9837>

nurten.gokalp@hbu.edu.tr

** Res. Asst. Dr., Düzce University, Faculty of Science and Literature, Department of Translation and Interpreting

Arş. Gör. Dr. Düzce Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5431-9629>

melihasmgokalp@gmail.com

Cite as/ Atıf: Gökalp, N., & Gökalp, O. M. (2026). Love in Arthur Schopenhauer And Lev Tolstoy in the context of philosophy of emotion / Duygu felsefesi bağlamında Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'da aşk. *Turkish Studies-Comparative Religious Studies*, 21(Ö1), 955-994. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer]. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.89567>

Received/Geliş: 29 January/Ocak 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

filozofların dahi en azından ahlak alanındaki gücüne dikkat çektiği duygular, insan yaşamının en etkili yönlendiricisidir. Bu nedenle felsefede duygu çalışmaları eski ancak duygu felsefesi çalışmaları oldukça yenidir. Duygu konusu, psikoloji, sosyoloji, psikiyatri, biyoloji vb. bilimlerin ortak konusu olarak disiplinler arası bir konumdadır. Tüm bilgi alanlarının ortak olduğu husus ise duyguların insan yaşamındaki merkezi etkisidir. Bu boyuta işaret eden ve yaşadığı dönem itibarıyla pek çok düşünürü de bu bağlamda etkileyen on dokuzuncu yüzyıl filozofu Arthur Schopenhauer duyguların özellikle de aşkın, insan yaşamındaki yerini sorgulamıştır. Benzer şekilde Lev Tolstoy da yaşadığı dönemi ve toplum yaşamını sorgulamış, verdiği eserlerde derin duygu analizleri yapmıştır. Metinde, yaklaşımları arasında benzerlikler kurabileceğimiz Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'un aşk konusundaki değerlendirmeleri duygu felsefesi bağlamında ele alınmaktadır. Duygunun mahiyetini, çeşitlerini insan yaşamının farklı boyutlarına etkisini araştıran duygu felsefesi açısından bu iki düşünürü göre aşkın insan yaşamındaki yeri, anlamı ve etkisi değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Duygu Felsefesi, Arthur Schopenhauer, Lev Tolstoy, Aşk.

Structured Abstract:

Emotions and affect, a defining aspect of human nature, have been addressed in various ways throughout the history of thought. In philosophy, studies of emotion are found in moral philosophy and ethics in the context of their influence on human actions; in human philosophy and philosophy of emotion in the context of understanding humanity; and in political philosophy in the context of their impact on social life and politics. For many philosophers investigating the place of emotions in human life, the question of what emotion is or its nature is a fundamental topic of debate. Furthermore, the influence of emotions on human behaviour and studies on managing emotions have been considered important. The earliest studies aimed at questioning the nature of emotions date back 2500 years.

From the ancient Greek philosophers onwards, the subject has been discussed in various ways within philosophy. Plato, considered the greatest philosopher of ancient Greek philosophy and one who centred human reason, argued that emotions are formed in a separate part of the soul from thought and development and viewed reason as a power that should manage emotions and passions. According to Aristotle, who defined humans as rational beings, acquiring a tendency in accordance with the experience of pathos is important for a good and happy life. Truly perfect individuals are those who have developed their reason and possess desires and emotions that are in harmony with it. Stoic philosophers, who viewed passions as reactions beyond our control to external events, argued that to cope with passions that lead to false judgement, one must control oneself through mental discipline that increases one's capacity for correct judgement.

This understanding, beginning with Greek philosophers, identified reason as the defining characteristic of humans and considered emotions as qualities to be suppressed and acquired a theological meaning in Western mediaeval thought. With the influence of scientific advancements during the Renaissance, the picture changed, and the subject of emotion began to be evaluated from a scientific perspective. 19th-century philosophers dealt with the subject within the context of human life, emphasising the place and importance of emotion in human existence. The works of these philosophers added a different dimension to the study of emotions, drawing attention to their significance.

Arthur Schopenhauer, who addressed the subject of emotion from various perspectives and indicated its place within his own philosophical system, is one of the pioneers in this field. Schopenhauer, an influential philosopher whose personal emotional tensions are considered to have affected the development of his thought, did not limit his views to philosophy alone; his ideas also influenced artists and writers in various fields.

Lev Tolstoy, whose emotional assessments are the subject of this text, is noted for frequently reflecting his own changes and transformations in his works, which he wrote to describe the human model he created based on the inspirations he drew from the thoughts and social events of his time, often including excerpts from his own life.

This article focuses on evaluating the views of Schopenhauer and Tolstoy, particularly their perspectives on love, in general terms, considering their approaches to the fundamental emotions that shape human life relationships and their influence on many thinkers after them.

Arthur Schopenhauer, who understood human life relationships on the basis of the concept of will, developed thoughts on the relationship between emotions and will and the nature of emotions. Believing that human wills are reflections of cosmic will, Schopenhauer sees will as the foundation of life and action as the application of will.

The famous Russian writer Lev Tolstoy, who conducted profound emotional analyses in his works, particularly focused on the concept of love, meticulously analysing its individual and social dimensions within his era. His works, which evaluate the place of love in human life from physical, emotional, and social perspectives, are considered a reflection of his world of thought, feelings, and beliefs.

From the perspective of the philosophy of emotion, which questions the nature of emotion, love, the most fundamental emotion shaping human life, is also a defining element in the thoughts of Arthur Schopenhauer and Lev Tolstoy. Influenced not only by their time and society but also by their individual lives, Schopenhauer and Tolstoy consider love an important and indispensable emotion in life.

For Schopenhauer, who evaluates love on a physical basis, in the context of passionate, intense desire and generally sexual urge, even the most refined and elevated love finds its source solely in sexual impulse. Therefore, love is primarily evaluated through the physical relationship between a man and a woman.

Tolstoy, who emphasises the spiritual and emotional dimensions of love and defines love through the lens of friendship, family, and social relationships, differs from Schopenhauer in this approach. Challenging Schopenhauer's definition of love, Tolstoy criticises Schopenhauer's view of love as a purely sexual passion, instead emphasising its spiritual and emotional aspects. Furthermore, by adding the love felt for God to this dimension of love, he imbues it with a sacred meaning. Such love expresses the love of God for humanity and humanity for God, viewing God as the sole source of joy and love.

Tolstoy, arguing that it is incorrect to evaluate love solely from its biological dimension, maintains that the social dimension must also be considered when describing the nature of love in the relationship with God, particularly drawing attention to the male selfishness and dominance existing in society.

Unlike Tolstoy, who emphasises the positive contribution of the emotional dimension of love, Schopenhauer links the emotional nature and source of love to the will, associating it with negative emotions such as pain and suffering, arguing that love is a source of pain and suffering.

Both Schopenhauer and Tolstoy, emphasising the emotional basis of morality as an inseparable part of the spiritual dimension of humanity, have created an emotion-based moral view. In this context, for Schopenhauer, compassion is the strongest emotion in morality. Schopenhauer believes that in humanity's struggle against blind will, it is possible to temporarily resist the desires of the will through compassion. He argues that sympathy, compassion, and empathy can control the selfish motive underlying human behaviour.

Tolstoy, on the other hand, places love at the foundation of morality, speaking of a love that begins in the family and spreads to humanity. Believing that a morality based on human love, originating from the love of God, will be humanity's salvation, Tolstoy argues that loving others and subjecting universal love to the will should be humanity's greatest aim. Beyond morality, Schopenhauer emphasises the importance of the connection between art, which is inherently intertwined with emotion, and emotion itself.

For Schopenhauer, art, especially music, provides temporary happiness in the face of will, while for Tolstoy, music evokes negative emotions and causes unhappiness. The connection between music's power to evoke both positive and negative emotions and the human psychological state is considered a unique dimension in both schools of thought.

Schopenhauer and Tolstoy, who examined the importance of recognising the influence of love on shaping human emotions and behaviours, were pioneering figures in literature and philosophy whose influence extended beyond their own time to the present day.

Keywords: philosophy, philosophy of emotion, Arthur Schopenhauer, Lev Tolstoy, love.

ملخص منظم:

تم تناول العواطف والمشاعر، باعتبارها جانباً محدداً للطبيعة البشرية، بطرق متنوعة على مدار تاريخ الفكر. ففي الفلسفة، ترد دراسات العواطف في الفلسفة الأخلاقية وعلم الأخلاق في سياق تأثيرها على أفعال الإنسان؛ وفي فلسفة الإنسان وفلسفة العواطف في سياق فهم الإنسانية؛ وفي الفلسفة السياسية في سياق تأثيرها على الحياة الاجتماعية والسياسة. بالنسبة للعديد من الفلاسفة الذين يبحثون في مكانة العواطف في حياة الإنسان، فإن السؤال حول ماهية العاطفة أو طبيعتها يمثل موضوعاً أساسياً للنقاش. علاوة على ذلك، يُنظر إلى تأثير العواطف على السلوك البشري ودراسات إدارة العواطف على أنها أمور مهمة. تعود أقدم الدراسات التي تهدف إلى التساؤل عن طبيعة العواطف إلى 2500 عام.

منذ عصر الفلاسفة اليونانيين القدماء فصاعداً، نوقش هذا الموضوع بطرق متنوعة في إطار الفلسفة. فقد جادل أفلاطون، الذي يُعتبر أعظم فيلسوف في الفلسفة اليونانية القديمة والذي ركز على العقل البشري، بأن العواطف تتشكل في جزء من الروح منفصل عن الفكر والتطور واعتبر العقل قوة يجب أن تتحكم في العواطف والهواجس. ووفقاً لأرسطو، الذي عرّف البشر بأنهم كائنات عقلانية، فإن اكتساب ميل يتوافق مع تجربة «الباتوس» أمر مهم لحياة طيبة وسعيدة. والأفراد الكاملون حقاً هم أولئك الذين طوروا عقولهم ويمتلكون رغبات وعواطف تتناغم معه. أما الفلاسفة الستويون، الذين اعتبروا الشهوات ردود فعل خارجة عن إرادتنا تجاه الأحداث الخارجية، فقد جادلوا بأنه للتعامل مع الشهوات التي تؤدي إلى الحكم الخاطئ، يجب على المرء أن يتحكم في نفسه من خلال الانضباط الذهني الذي يزيد من قدرته على الحكم الصحيح.

، وقد حدد هذا الفهم، الذي بدأ مع الفلاسفة اليونانيين، العقل باعتباره السمة المميزة للبشر، واعتبر العواطف صفات يجب قمعها واكتسبت هذه النظرة معنى لاهوتياً في الفكر الغربي في العصور الوسطى. ومع تأثير التقدم العلمي خلال عصر النهضة، تغيرت الصورة، وبدأ تقييم موضوع العاطفة من منظور علمي. وتناول فلاسفة القرن التاسع عشر هذا الموضوع في سياق الحياة البشرية، مؤكدين على مكانة العاطفة وأهميتها في الوجود البشري. أضافت أعمال هؤلاء الفلاسفة بُعداً مختلفاً لدراسة العواطف، ولفتت الانتباه إلى أهميتها

يُعد آرثر شوبنهاور، الذي تناول موضوع العواطف من منظورات متنوعة وأشار إلى مكانتها ضمن نظامه الفلسفي الخاص، أحد الرواد في هذا المجال. شوبنهاور، وهو فيلسوف مؤثر يُعتقد أن توتراته العاطفية الشخصية قد أثرت على تطور فكره، لم يقصر آراءه على الفلسفة وحدها؛ بل أثرت أفكاره أيضاً على الفنانين والكتاب في مختلف المجالات

أما ليف تولستوي، الذي تشكل تقييماته العاطفية موضوع هذا النص، فيشتهر بتجسيد تغيراته وتحوّلاته الشخصية بشكل متكرر في أعماله، التي كتبها لوصف النموذج الإنساني الذي ابتكره استناداً إلى الإلهام الذي استمدّه من أفكار وأحداث عصره الاجتماعية، وغالباً ما تضمنت مقتطفات من حياته الخاصة

يركز هذا المقال على تقييم آراء شوبنهاور وتولستوي، ولا سيما وجهات نظرهما حول الحب بشكل عام، مع الأخذ في الاعتبار مقارباتهما للعواطف الأساسية التي تشكل العلاقات الإنسانية وتأثيرهما على العديد من المفكرين الذين جاءوا بعدهما

أما آرثر شوبنهاور، الذي فهم العلاقات الإنسانية انطلاقاً من مفهوم الإرادة، فقد طور أفكاراً حول العلاقة بين العواطف والإرادة وطبيعة العواطف. وإيماناً منه بأن إرادات البشر هي انعكاس للإرادة الكونية، يرى شوبنهاور أن الإرادة هي أساس الحياة، وأن الفعل هو تطبيق للإرادة

، أما الكاتب الروسي الشهير ليف تولستوي، الذي أجرى تحليلات عاطفية عميقة في أعماله، فقد ركز بشكل خاص على مفهوم الحب حيث حل بدقة أبعاد الفردية والاجتماعية في عصره. وتُعتبر أعماله، التي تقيّم مكانة الحب في حياة الإنسان من المنظورات الجسدية والعاطفية والاجتماعية، انعكاساً لعالمه الفكري وعواطفه ومعتقداته

— من منظور فلسفة العاطفة، التي تتساءل عن طبيعة العاطفة، يُعد الحب — باعتباره العاطفة الأساسية التي تشكل حياة الإنسان عنصراً محدداً في فكر كل من آرثر شوبنهاور وليف تولستوي. وقد تأثر شوبنهاور وتولستوي ليس فقط بعصرهما ومجتمعهما، بل أيضاً بحياتيهما الشخصيتين، لذا يعتبران الحب عاطفة مهمة ولا غنى عنها في الحياة

بالنسبة لشوبنهاور، الذي يقيّم الحب على أساس جسدي، في سياق الرغبة العاطفية الشديدة والاندفاع الجنسي عموماً، فإن حتى الحب الأكثر رقيّاً وسموّاً يجد مصدره حصريّاً في الدافع الجنسي. ولذلك، يُقيّم الحب في المقام الأول من خلال العلاقة الجسدية بين الرجل والمرأة

، أما تولستوي، الذي يركز على الأبعاد الروحية والعاطفية للحب ويُعرّف الحب من منظور الصداقة والعائلة والعلاقات الاجتماعية، فيختلف عن شوبنهاور في هذا النهج. في تحدّد تعريف شوبنهاور للحب، ينتقد تولستوي نظرة شوبنهاور إلى الحب باعتباره شغفاً جنسياً بحثاً، ويؤكد بدلاً من ذلك على جوانبه الروحية والعاطفية. علاوة على ذلك، فإنه، بإضافة الحب الذي يشعر به الإنسان تجاه الله إلى هذا البعد من الحب، يضفي عليه معنى مقدساً. يعبر هذا الحب عن حب الله للبشرية وحب البشرية لله، معتبراً الله المصدر الوحيد للفرح والحب

ويؤكد تولستوي، مجدداً بأن من الخطأ تقييم الحب من منظوره البيولوجي وحده، على ضرورة أخذ البعد الاجتماعي في الاعتبار أيضاً عند وصف طبيعة الحب في العلاقة مع الله، لا سيما مع لفت الانتباه إلى الأنانية الذكورية والهيمنة السائدة في المجتمع

وعلى عكس تولستوي، الذي يؤكد على المساهمة الإيجابية للبعد العاطفي للحب، يربط شوبنهاور الطبيعة العاطفية للحب ومصدره بالإرادة، ويربطه بمشاعر سلبية مثل الألم والمعاناة، مجدداً بأن الحب هو مصدر للألم والمعاناة

، وقد شكّل كل من شوبنهاور وتولستوي، بتأكيدهما على الأساس العاطفي للأخلاق باعتباره جزءاً لا يتجزأ من البعد الروحي للبشرية رؤية أخلاقية قائمة على العواطف. وفي هذا السياق، يعتبر شوبنهاور أن التعاطف هو أقوى عاطفة في الأخلاق. ويؤمن شوبنهاور بأنه في صراع البشرية ضد الإرادة العمياء، من الممكن مقاومة رغبات الإرادة مؤقتاً من خلال التعاطف. ويجادل بأن التعاطف والشفقة والتعاطف العاطفي يمكنها السيطرة على الدافع الأناني الكامن وراء السلوك البشري

أما تولستوي، فيضع الحب في أساس الأخلاق، متحدثاً عن حب يبدأ في الأسرة ويمتد إلى البشرية جمعاء. وإيماناً منه بأن الأخلاق القائمة على الحب الإنساني، المنبثق من حب الله، ستكون خلاص البشرية، يرى تولستوي أن حب الآخرين وإخضاع الحب الشامل للإرادة يجب أن يكونا الهدف الأسمى للبشرية. وبعيداً عن الأخلاق، يؤكد شوبنهاور على أهمية الصلة بين الفن، الذي يرتبط ارتباطاً وثيقاً بالعواطف بطبيعته والعواطف نفسها

بالنسبة لشوبنهاور، يوفر الفن، ولا سيما الموسيقى، سعادة مؤقتة في مواجهة الإرادة، بينما ترى تولستوي أن الموسيقى تثير عواطف سلبية وتسبب التعاسة. وتُعتبر الصلة بين قدرة الموسيقى على إثارة العواطف الإيجابية والسلبية على حد سواء والحالة النفسية للإنسان بُعداً فريداً في كلتا المدرستين الفكريتين

كان شوبنهاور وتولستوي، اللذان درساً أهمية إدراك تأثير الحب على تشكيل العواطف والسلوكيات البشرية، شخصيتين رائدتين في الأدب والفلسفة امتد تأثيرهما إلى ما بعد عصرهما وصولاً إلى يومنا هذا

الكلمات المفتاحية: الفلسفة، فلسفة العاطفة، آرثر شوبنهاور، ليف تولستوي، الحب

Résumé Structuré:

Les émotions et l'affect, qui constituent un aspect déterminant de la nature humaine, ont été abordés de diverses manières tout au long de l'histoire de la pensée. En philosophie, les études sur les émotions se retrouvent dans la philosophie morale et l'éthique, dans le cadre de leur influence sur les actions humaines ; dans la philosophie de l'humain et la philosophie des émotions, dans le cadre de la compréhension de l'humanité ; et dans la philosophie politique, dans le cadre de leur impact sur la vie sociale et la politique. Pour de nombreux philosophes s'intéressant à la place des émotions dans la vie humaine, la question de savoir ce qu'est une émotion ou quelle est sa nature constitue un sujet de débat fondamental. En outre, l'influence des émotions sur le comportement humain et les études sur la gestion des émotions ont été considérées comme importantes. Les premières études visant à s'interroger sur la nature des émotions remontent à 2 500 ans.

Depuis les philosophes de la Grèce antique, ce sujet a été abordé de diverses manières au sein de la philosophie. Platon, considéré comme le plus grand philosophe de la Grèce antique et défenseur de la raison humaine, affirmait que les émotions se formaient dans une partie de l'âme distincte de la pensée et du développement, et considérait la raison comme une faculté devant réguler les émotions et les passions. Selon Aristote, qui définissait les êtres humains comme des êtres rationnels, il est important, pour mener une vie bonne et heureuse, d'acquiescer une disposition conforme à l'expérience du pathos. Les individus véritablement parfaits sont ceux qui ont développé leur raison et possèdent des désirs et des émotions en harmonie avec celle-ci. Les philosophes stoïciens, qui considéraient les passions comme des réactions incontrôlables face à des événements extérieurs, soutenaient que pour faire face aux passions conduisant à des jugements erronés, il fallait se maîtriser grâce à une discipline mentale renforçant la capacité à porter un jugement correct.

Cette conception, qui trouve son origine chez les philosophes grecs, identifiait la raison comme la caractéristique déterminante de l'être humain et considérait les émotions comme des qualités à réprimer ; elle a acquis une signification théologique dans la pensée médiévale occidentale. Sous l'influence des progrès scientifiques de la Renaissance, cette vision a évolué, et le sujet des émotions a commencé à être abordé sous un angle scientifique. Les philosophes du XIXe siècle ont traité ce sujet dans le contexte de la vie humaine, en soulignant la place et l'importance des émotions dans l'existence humaine. Les travaux de ces philosophes ont ajouté une dimension différente à l'étude des émotions, attirant l'attention sur leur importance.

Arthur Schopenhauer, qui a abordé le sujet des émotions sous divers angles et a défini leur place au sein de son propre système philosophique, est l'un des pionniers dans ce domaine. Schopenhauer, philosophe influent dont les tensions émotionnelles personnelles auraient influencé le développement de sa pensée, n'a pas limité ses réflexions à la seule philosophie ; ses idées ont également influencé des artistes et des écrivains dans divers domaines.

Léon Tolstoï, dont les réflexions sur les émotions font l'objet de ce texte, est connu pour avoir fréquemment reflété ses propres changements et transformations dans ses œuvres, qu'il a écrites afin de décrire le modèle humain qu'il a créé en s'inspirant des pensées et des événements sociaux de son époque, y incluant souvent des extraits de sa propre vie.

Cet article s'attache à évaluer les points de vue de Schopenhauer et de Tolstoï, en particulier leurs perspectives sur l'amour, de manière générale, en examinant leurs approches des émotions fondamentales qui façonnent les relations humaines ainsi que leur influence sur de nombreux penseurs qui leur ont succédé.

Arthur Schopenhauer, qui appréhendait les relations humaines à partir du concept de volonté, a développé une réflexion sur le lien entre les émotions et la volonté, ainsi que sur la nature des émotions. Estimant que les volontés humaines sont le reflet de la volonté cosmique, Schopenhauer considère la volonté comme le fondement de la vie et l'action comme l'application de cette volonté.

Le célèbre écrivain russe Léon Tolstoï, qui a mené de profondes analyses émotionnelles dans ses œuvres, s'est particulièrement intéressé au concept d'amour, en analysant minutieusement ses dimensions individuelles et sociales au sein de son époque. Ses œuvres, qui évaluent la place de l'amour dans la vie humaine sous des angles physiques, émotionnels et sociaux, sont considérées comme le reflet de son univers de pensée, de sentiments et de croyances.

Du point de vue de la philosophie des émotions, qui s'interroge sur la nature des émotions, l'amour, émotion la plus fondamentale façonnant la vie humaine, est également un élément déterminant dans la pensée d'Arthur Schopenhauer et de Léon Tolstoï. Influencés non seulement par leur époque et leur société, mais aussi par leurs vies personnelles, Schopenhauer et Tolstoï considèrent l'amour comme une émotion importante et indispensable à la vie.

Pour Schopenhauer, qui évalue l'amour sur une base physique, dans le contexte d'un désir passionné et intense et, de manière générale, d'une pulsion sexuelle, même l'amour le plus raffiné et le plus élevé trouve sa source uniquement dans l'impulsion sexuelle. Par conséquent, l'amour est principalement évalué à travers la relation physique entre un homme et une femme.

Tolstoï, qui met l'accent sur les dimensions spirituelles et émotionnelles de l'amour et définit celui-ci à travers le prisme de l'amitié, de la famille et des relations sociales, se distingue de Schopenhauer par cette approche. Remettant en cause la définition de l'amour donnée par Schopenhauer, Tolstoï critique la conception de ce dernier, qui réduit l'amour à une passion purement sexuelle, et met plutôt l'accent sur ses aspects spirituels et émotionnels. De plus, en ajoutant à cette dimension de l'amour celui ressenti pour Dieu, il lui confère une signification sacrée. Un tel amour exprime l'amour de Dieu pour l'humanité et celui de l'humanité pour Dieu, considérant Dieu comme la seule source de joie et d'amour.

Tolstoï, affirmant qu'il est erroné d'évaluer l'amour uniquement à partir de sa dimension biologique, soutient que la dimension sociale doit également être prise en compte lorsqu'on décrit la nature de l'amour dans la relation avec Dieu, en attirant particulièrement l'attention sur l'égoïsme et la domination masculins qui existent dans la société.

Contrairement à Tolstoï, qui met l'accent sur la contribution positive de la dimension émotionnelle de l'amour, Schopenhauer lie la nature émotionnelle et la source de l'amour à la volonté, l'associant à des émotions négatives telles que la douleur et la souffrance, et affirmant que l'amour est une source de douleur et de souffrance.

Schopenhauer et Tolstoï, soulignant tous deux le fondement émotionnel de la morale en tant que partie indissociable de la dimension spirituelle de l'humanité, ont élaboré une vision morale fondée sur les émotions. Dans ce contexte, pour Schopenhauer, la compassion est l'émotion la plus forte en matière de morale. Schopenhauer estime que, dans la lutte de l'humanité contre la volonté aveugle, il est possible de résister temporairement aux désirs de la volonté grâce à la compassion. Il soutient que la sympathie, la compassion et l'empathie peuvent contrôler la motivation égoïste qui sous-tend le comportement humain.

Tolstoï, quant à lui, place l'amour au fondement de la morale, évoquant un amour qui naît au sein de la famille et s'étend à l'humanité tout entière. Convaincu qu'une morale fondée sur l'amour humain, issue de l'amour de Dieu, sera le salut de l'humanité, Tolstoï soutient que le fait d'aimer autrui et de subordonner l'amour universel à la volonté devrait constituer le but suprême de l'humanité. Au-delà de la morale, Schopenhauer souligne l'importance du lien entre l'art, intrinsèquement lié à l'émotion, et l'émotion elle-même.

Pour Schopenhauer, l'art, en particulier la musique, procure un bonheur temporaire face à la volonté, tandis que pour Tolstoï, la musique suscite des émotions négatives et est source de malheur. Le lien entre le pouvoir de la musique à susciter à la fois des émotions positives et négatives et l'état psychologique humain est considéré comme une dimension unique dans ces deux écoles de pensée.

Schopenhauer et Tolstoï, qui ont examiné l'importance de reconnaître l'influence de l'amour sur la formation des émotions et des comportements humains, ont été des figures pionnières de la littérature et de la philosophie, dont l'influence s'est étendue au-delà de leur époque jusqu'à nos jours.

Mots-clés: philosophie, philosophie des émotions, Arthur Schopenhauer, Léon Tolstoï, amour.

Resumen Estructurado:

Las emociones y el afecto, un aspecto definitorio de la naturaleza humana, se han abordado de diversas maneras a lo largo de la historia del pensamiento. En filosofía, los estudios sobre las emociones se encuentran

en la filosofía moral y la ética, en el contexto de su influencia en las acciones humanas; en la filosofía humana y la filosofía de la emoción, en el contexto de la comprensión de la humanidad; y en la filosofía política, en el contexto de su impacto en la vida social y la política. Para muchos filósofos que investigan el lugar que ocupan las emociones en la vida humana, la cuestión de qué es una emoción o cuál es su naturaleza constituye un tema fundamental de debate. Además, se ha considerado importante la influencia de las emociones en el comportamiento humano, así como los estudios sobre la gestión de las emociones. Los primeros estudios destinados a cuestionar la naturaleza de las emociones se remontan a hace 2500 años.

Desde los filósofos de la Antigua Grecia en adelante, el tema se ha debatido de diversas maneras en el ámbito de la filosofía. Platón, considerado el mayor filósofo de la filosofía griega antigua y defensor de la razón humana, sostenía que las emociones se forman en una parte del alma separada del pensamiento y el desarrollo, y consideraba la razón como una facultad que debía controlar las emociones y las pasiones. Según Aristóteles, quien definió a los seres humanos como seres racionales, adquirir una disposición acorde con la experiencia del *pathos* es importante para una vida buena y feliz. Los individuos verdaderamente perfectos son aquellos que han desarrollado su razón y poseen deseos y emociones que están en armonía con ella. Los filósofos estoicos, que consideraban las pasiones como reacciones fuera de nuestro control ante acontecimientos externos, sostenían que, para hacer frente a las pasiones que conducen a juicios erróneos, uno debe controlarse a sí mismo mediante una disciplina mental que aumente la capacidad de juzgar correctamente.

Esta concepción, que se remonta a los filósofos griegos, identificaba la razón como la característica definitoria de los seres humanos y consideraba las emociones como cualidades que debían reprimirse, lo que adquirió un significado teológico en el pensamiento medieval occidental. Con la influencia de los avances científicos durante el Renacimiento, el panorama cambió y el tema de la emoción comenzó a evaluarse desde una perspectiva científica. Los filósofos del siglo XIX abordaron el tema en el contexto de la vida humana, haciendo hincapié en el lugar y la importancia de la emoción en la existencia humana. Las obras de estos filósofos añadieron una dimensión diferente al estudio de las emociones, llamando la atención sobre su importancia.

Arthur Schopenhauer, quien abordó el tema de la emoción desde diversas perspectivas y señaló su lugar dentro de su propio sistema filosófico, es uno de los pioneros en este campo. Schopenhauer, un influyente filósofo cuyas tensiones emocionales personales se considera que afectaron al desarrollo de su pensamiento, no limitó sus puntos de vista únicamente a la filosofía; sus ideas también influyeron en artistas y escritores de diversos ámbitos.

Lev Tolstói, cuyas reflexiones sobre las emociones son el tema de este texto, destaca por reflejar con frecuencia sus propios cambios y transformaciones en sus obras, que escribió para describir el modelo humano que creó basándose en las inspiraciones que extrajo de los pensamientos y los acontecimientos sociales de su época, incluyendo a menudo fragmentos de su propia vida.

Este artículo se centra en evaluar las opiniones de Schopenhauer y Tolstói, en particular sus perspectivas sobre el amor, en términos generales, teniendo en cuenta sus enfoques respecto a las emociones fundamentales que configuran las relaciones de la vida humana y su influencia en muchos pensadores posteriores.

Arthur Schopenhauer, quien entendía las relaciones de la vida humana partiendo del concepto de la voluntad, desarrolló reflexiones sobre la relación entre las emociones y la voluntad, así como sobre la naturaleza de las emociones. Al considerar que las voluntades humanas son reflejos de la voluntad cósmica, Schopenhauer ve la voluntad como el fundamento de la vida y la acción como la aplicación de la voluntad.

El famoso escritor ruso Lev Tolstói, que llevó a cabo profundos análisis emocionales en sus obras, se centró especialmente en el concepto del amor, analizando meticulosamente sus dimensiones individuales y sociales en el contexto de su época. Sus obras, que evalúan el lugar que ocupa el amor en la vida humana desde perspectivas físicas, emocionales y sociales, se consideran un reflejo de su mundo de pensamientos, sentimientos y creencias.

Desde la perspectiva de la filosofía de la emoción, que cuestiona la naturaleza de la emoción, el amor —la emoción más fundamental que da forma a la vida humana— es también un elemento definitorio en el pensamiento de Arthur Schopenhauer y Lev Tolstói. Influenciados no solo por su época y su sociedad, sino

también por sus vidas personales, Schopenhauer y Tolstói consideran el amor una emoción importante e indispensable en la vida.

Para Schopenhauer, que evalúa el amor desde una perspectiva física, en el contexto del deseo apasionado e intenso y, en general, del impulso sexual, incluso el amor más refinado y elevado hunde sus raíces exclusivamente en el impulso sexual. Por lo tanto, el amor se evalúa principalmente a través de la relación física entre un hombre y una mujer.

Tolstói, que hace hincapié en las dimensiones espirituales y emocionales del amor y lo define desde la perspectiva de la amistad, la familia y las relaciones sociales, difiere de Schopenhauer en este enfoque. Al cuestionar la definición de amor de Schopenhauer, Tolstói critica su visión del amor como una pasión puramente sexual, haciendo hincapié, en cambio, en sus aspectos espirituales y emocionales. Además, al añadir el amor que se siente por Dios a esta dimensión del amor, le confiere un significado sagrado. Dicho amor expresa el amor de Dios por la humanidad y el de la humanidad por Dios, considerando a Dios como la única fuente de alegría y amor.

Tolstói, al argumentar que es incorrecto evaluar el amor únicamente desde su dimensión biológica, sostiene que también debe tenerse en cuenta la dimensión social a la hora de describir la naturaleza del amor en la relación con Dios, llamando especialmente la atención sobre el egoísmo y el dominio masculinos existentes en la sociedad.

A diferencia de Tolstói, que hace hincapié en la contribución positiva de la dimensión emocional del amor, Schopenhauer vincula la naturaleza emocional y el origen del amor a la voluntad, asociándolo con emociones negativas como el dolor y el sufrimiento, y sostiene que el amor es una fuente de dolor y sufrimiento.

Tanto Schopenhauer como Tolstói, al hacer hincapié en la base emocional de la moralidad como parte inseparable de la dimensión espiritual de la humanidad, han creado una visión moral basada en las emociones. En este contexto, para Schopenhauer, la compasión es la emoción más poderosa en la moralidad. Schopenhauer cree que, en la lucha de la humanidad contra la voluntad ciega, es posible resistirse temporalmente a los deseos de la voluntad a través de la compasión. Sostiene que la simpatía, la compasión y la empatía pueden controlar el motivo egoísta que subyace al comportamiento humano.

Tolstói, por su parte, sitúa el amor en la base de la moralidad, refiriéndose a un amor que comienza en la familia y se extiende a la humanidad. Convencido de que una moralidad basada en el amor humano, que tiene su origen en el amor de Dios, será la salvación de la humanidad, Tolstói sostiene que amar a los demás y someter el amor universal a la voluntad debe ser el mayor objetivo de la humanidad. Más allá de la moral, Schopenhauer destaca la importancia de la conexión entre el arte —que está intrínsecamente entrelazado con la emoción— y la propia emoción.

Para Schopenhauer, el arte, especialmente la música, proporciona una felicidad temporal frente a la voluntad, mientras que para Tolstói, la música evoca emociones negativas y provoca infelicidad. La conexión entre el poder de la música para evocar emociones tanto positivas como negativas y el estado psicológico humano se considera una dimensión única en ambas escuelas de pensamiento.

Schopenhauer y Tolstói, que analizaron la importancia de reconocer la influencia del amor en la configuración de las emociones y los comportamientos humanos, fueron figuras pioneras en la literatura y la filosofía cuya influencia se extendió más allá de su propia época hasta nuestros días.

Palabras clave: filosofía, filosofía de la emoción, Arthur Schopenhauer, Lev Tolstói, amor.

结构化摘要:

情感与情绪作为人类本性的核心特征，在思想史上一直以各种方式被探讨。在哲学领域，关于情感的研究既出现在道德哲学和伦理学中——关注其对人类行为的影响；也出现在人类哲学和情感哲学中——着眼于对人类本质的理解；还出现在政治哲学中——侧重于其对社会生活和政治的影响。对于许多探究情感在人类生活中地位的哲学家而言，“情感是什么”或“情感的本质”这一问题根源

本性的争论话题。此外，情感对人类行为的影响以及情感管理的研究也被视为重要课题。最早旨在探讨情感本质的研究可追溯至2500年前。

从古希腊哲学家开始，这一主题在哲学领域内便以各种方式被探讨。被视为古希腊哲学最伟大哲学家且以人类理性为核心的柏拉图认为，情感形成于灵魂中与思想及发展相分离的部分，并将理性视为应管理情感与激情的驱动力。亚里士多德将人类定义为理性生物，他认为，根据“帕托斯”（*pathos*）体验培养相应的倾向，对于过上美好而幸福的生活至关重要。真正完美的人，是那些既发展了理性，又拥有与理性相协调的欲望和情感的人。斯多葛派哲学家将激情视为对外部事件无法控制的反应，他们认为，要应对那些导致错误判断的激情，必须通过增强正确判断能力的心理训练来控制自我。

这种始于古希腊哲学家的理解，将理性视为人类的本质特征，而将情感视为应被压抑的特质，并在西方中世纪思想中获得了神学意义。随着文艺复兴时期科学进步的影响，这一图景发生了变化，情感这一主题开始从科学角度进行评估。19世纪的哲学家们在人类生活的语境中探讨这一主题，强调了情感在人类存在中的地位与重要性。这些哲学家的著作为情感研究增添了新的维度，并突显了情感的重要性。

亚瑟·叔本华从多角度探讨了情感这一主题，并将其置于自身哲学体系之中，是该领域的先驱之一。这位颇具影响力的哲学家，其个人情感上的张力被认为影响了其思想的发展；他的观点不仅局限于哲学领域，还影响了各领域的艺术家和作家。

列夫·托尔斯泰——本文探讨的正是他的情感评析——以其在作品中频繁反映自身变化与蜕变而著称。他创作这些作品，旨在描绘自己基于当时的思想和社会事件所构想的人类形象，其中往往包含他自身生活的片段。

本文重点从宏观层面评析叔本华和托尔斯泰的观点，特别是他们对爱的见解，探讨他们如何看待塑造人类生活关系的根本情感，以及这些观点对后世众多思想家的影响。

亚瑟·叔本华基于“意志”这一概念来理解人类生活关系，并就情感与意志之间的关系以及情感的本质提出了自己的见解。他认为人类的意志是宇宙意志的反映，将意志视为生命的基础，并将行动视为意志的体现。

著名的俄罗斯作家列夫·托尔斯泰在其作品中进行了深刻的情感分析，尤其关注“爱”这一概念，细致剖析了它在当时时代背景下的个体与社会维度。他的作品从生理、情感和社会等角度审视了爱在人类生活中的地位，被视为其思想、情感和信念世界的反映。

从质疑情感本质的“情感哲学”视角来看，作为塑造人类生活的最根本情感，爱也是亚瑟·叔本华和列夫·托尔斯泰思想中的决定性要素。受其所处时代、社会以及个人生活经历的双重影响，叔本华和托尔斯泰都将爱视为生活中重要且不可或缺的情感。

对于从肉体层面评价爱情的叔本华而言，在充满激情、强烈渴望以及通常带有性冲动的语境下，即便是最精致、最崇高的爱情，其源头也仅在于性冲动。因此，爱情主要通过男女之间的肉体关系来评判。

托尔斯泰则强调爱情的精神与情感维度，并通过友谊、家庭及社会关系的视角来定义爱情，其观点与叔本华截然不同。托尔斯泰对叔本华对爱的定义提出质疑，批评其将爱视为纯粹的性激情，转而强调爱的精神与情感层面。此外，通过将上帝的爱纳入这一维度，他赋予了爱以神圣的意义。这种爱体现了上帝对人类的愛以及人类对上帝的愛，视上帝为喜悦与爱的唯一源泉。

托尔斯泰认为，仅从生物层面来评判爱是不正确的，他坚持认为在描述人与上帝关系中的爱之本质时，也必须考虑社会层面，并特别指出了社会中存在的男性自私与支配倾向。

与强调爱的情感维度所作积极贡献的托尔斯泰不同，叔本华将爱的本质和来源与意志联系起来，将其与痛苦和苦难等负面情绪联系在一起，认为爱是痛苦和苦难的根源。

叔本华和托尔斯泰都强调道德的情感基础是人类精神维度不可分割的一部分，从而形成了以情感为基础的道德观。在此背景下，对叔本华而言，同情是道德中最强烈的情感。叔本华认为，在人类对抗盲目意志的斗争中，可以通过同情暂时抵制意志的欲望。他认为，同情、怜悯和共情能够控制人类行为背后自私的动机。

另一方面，托尔斯泰则将爱置于道德的基础之上，所说的爱始于家庭并延伸至全人类。他相信，一种源于对上帝之爱的、基于人类之爱的道德将成为人类的救赎，并主张爱他人以及让普世之爱服从意志，应当是人类的最高目标。除了道德之外，叔本华还强调了艺术（其本质上与情感交织在一起）与情感本身之间联系的重要性。

对叔本华而言，艺术——尤其是音乐——在面对意志时能带来暂时的幸福；而对托尔斯泰而言，音乐则会唤起负面情绪并导致不幸。音乐既能唤起积极情绪又能唤起消极情绪，其与人类心理状态之间的联系，被视为这两种思想流派中一个独特的维度。

叔本华和托尔斯泰都探讨了认识到爱情对塑造人类情感和行为的的重要性，他们是文学和哲学领域的先驱人物，其影响超越了他们所处的时代，一直延续到今天。

关键词：哲学、情感哲学、亚瑟·叔本华、列夫·托尔斯泰、爱情。

Структурированное Резюме:

Эмоции и аффекты, являющиеся определяющим аспектом человеческой природы, на протяжении всей истории мысли рассматривались с различных точек зрения. В философии исследования эмоций встречаются в моральной философии и этике в контексте их влияния на поступки человека; в философии человеческого бытия и философии эмоций — в контексте понимания человеческой сущности; а также в политической философии — в контексте их воздействия на общественную жизнь и политику. Для многих философов, исследующих место эмоций в жизни человека, вопрос о том, что такое эмоция или какова её природа, является фундаментальной темой дискуссий. Кроме того, важное значение придаётся влиянию эмоций на поведение человека и исследованиям по управлению эмоциями. Самые ранние исследования, направленные на изучение природы эмоций, датируются 2500-летней давностью.

Начиная с древнегреческих философов, эта тема обсуждалась в философии по-разному. Платон, считающийся величайшим философом древнегреческой философии и сторонником центральной роли человеческого разума, утверждал, что эмоции формируются в той части души, которая отделена от мысли и развития, и рассматривал разум как силу, которая должна управлять эмоциями и страстями. По мнению Аристотеля, определившего человека как разумное существо, приобретение склонности, соответствующей опыту пафоса, важно для доброй и счастливой жизни. По-настоящему совершенными людьми являются те, кто развил свой разум и обладает желаниями и эмоциями, находящимися с ним в гармонии. Философы-стоики, рассматривавшие страсти как не поддающиеся нашему контролю реакции на внешние события, утверждали, что для преодоления страстей, ведущих к ложным суждениям, необходимо контролировать себя посредством умственной дисциплины, которая усиливает способность к правильному суждению.

Это понимание, берущее начало у греческих философов, определяло разум как определяющую характеристику человека и рассматривало эмоции как качества, подлежащие подавлению, что приобрело теологическое значение в западной средневековой мысли. Под влиянием научных достижений эпохи Возрождения картина изменилась, и тема эмоций стала оцениваться с научной точки зрения. Философы XIX века рассматривали эту тему в контексте человеческой жизни, подчеркивая место и важность эмоций в человеческом бытии. Труды этих философов придали изучению эмоций новое измерение, обратив внимание на их значимость.

Артур Шопенгауэр, который рассматривал тему эмоций с различных точек зрения и обозначил их место в своей философской системе, является одним из пионеров в этой области. Шопенгауэр — влиятельный философ, чьи личные эмоциональные переживания, как считается, повлияли на развитие его мысли, — не ограничивал свои взгляды одной лишь философией; его идеи также оказали влияние на художников и писателей в различных областях.

Лев Толстой, чьи эмоциональные оценки являются предметом данного текста, известен тем, что часто отражал в своих произведениях собственные изменения и преобразования; он писал их, чтобы описать созданный им образ человека, основанный на вдохновении, черпанном из идей и общественных событий своего времени, часто включая в них отрывки из собственной жизни.

В данной статье основное внимание уделяется анализу взглядов Шопенгауэра и Толстого, в частности их представлений о любви в общем плане, с учетом их подходов к фундаментальным эмоциям, определяющим человеческие отношения, а также их влияния на многих последующих мыслителей.

Артур Шопенгауэр, который понимал человеческие жизненные отношения на основе концепции воли, разработал идеи о взаимосвязи эмоций и воли, а также о природе эмоций. Считая, что человеческая воля является отражением космической воли, Шопенгауэр рассматривает волю как основу жизни, а действие — как проявление воли.

Известный русский писатель Лев Толстой, проводивший в своих произведениях глубокий эмоциональный анализ, уделял особое внимание понятию любви, тщательно исследуя её индивидуальные и социальные аспекты в контексте своей эпохи. Его произведения, в которых оценивается место любви в человеческой жизни с физической, эмоциональной и социальной точек зрения, считаются отражением его мира мыслей, чувств и убеждений.

С точки зрения философии эмоций, которая исследует природу эмоций, любовь — самая фундаментальная эмоция, определяющая человеческую жизнь, — также является определяющим элементом в мысли Артура Шопенгауэра и Льва Толстого. Находясь под влиянием не только своего времени и общества, но и собственной жизни, Шопенгауэр и Толстой считают любовь важной и незаменимой эмоцией в жизни.

Для Шопенгауэра, который оценивает любовь с физической точки зрения, в контексте страстного, интенсивного желания и, в целом, сексуального влечения, даже самая утончённая и возвышенная любовь находит свой источник исключительно в сексуальном импульсе. Поэтому любовь в первую очередь оценивается через физические отношения между мужчиной и женщиной.

Толстой, который подчеркивает духовные и эмоциональные аспекты любви и определяет её через призму дружбы, семьи и социальных отношений, отличается от Шопенгауэра в этом подходе. Оспаривая определение любви Шопенгауэра, Толстой критикует его представление о любви как о чисто сексуальной страсти, вместо этого подчеркивая её духовные и эмоциональные аспекты. Более того, добавляя к этому измерению любви любовь к Богу, он наделяет её сакральным смыслом. Такая любовь выражает любовь Бога к человечеству и человечества к Богу, рассматривая Бога как единственный источник радости и любви.

Толстой, утверждая, что неправильно оценивать любовь исключительно с точки зрения её биологического измерения, считает, что при описании природы любви в отношениях с Богом необходимо учитывать и социальное измерение, в частности обращая внимание на мужской эгоизм и доминирование, существующие в обществе.

В отличие от Толстого, который подчеркивает положительный вклад эмоционального аспекта любви, Шопенгауэр связывает эмоциональную природу и источник любви с волей, ассоциируя её с такими негативными эмоциями, как боль и страдание, и утверждая, что любовь является источником боли и страдания.

И Шопенгауэр, и Толстой, подчеркивая эмоциональную основу нравственности как неотъемлемую часть духовного измерения человечества, сформировали моральную концепцию, основанную на эмоциях. В этом контексте для Шопенгауэра сострадание является самой сильной

эмоций в нравственности. Шопенгауэр полагает, что в борьбе человечества против слепой воли можно временно противостоять желаниям воли посредством сострадания. Он утверждает, что сочувствие, сострадание и эмпатия способны контролировать эгоистические мотивы, лежащие в основе человеческого поведения.

Толстой, с другой стороны, ставит любовь в основу морали, говоря о любви, которая начинается в семье и распространяется на все человечество. Считая, что мораль, основанная на человеческой любви, проистекающей из любви к Богу, станет спасением человечества, Толстой утверждает, что любовь к ближним и подчинение всеобщей любви воле должны стать высшей целью человечества. Помимо морали, Шопенгауэр подчеркивает важность связи между искусством, которое по своей сути неразрывно связано с эмоциями, и самими эмоциями.

Для Шопенгауэра искусство, особенно музыка, дарит временное счастье перед лицом воли, тогда как для Толстого музыка вызывает негативные эмоции и приносит несчастье. Связь между способностью музыки вызывать как положительные, так и отрицательные эмоции и психологическим состоянием человека рассматривается как уникальное измерение в обеих философских школах.

Шопенгауэр и Толстой, которые исследовали важность признания влияния любви на формирование человеческих эмоций и поведения, были пионерами в литературе и философии, чье влияние простирается за пределы их собственной эпохи и доходит до наших дней.

Ключевые слова: философия, философия эмоций, Артур Шопенгауэр, Лев Толстой, любовь.

संरचित सारांशः

भावनाएँ और भाव, जो मानव स्वभाव का एक परिभाषित पहलू हैं, को विचार के इतिहास में विभिन्न तरीकों से संबोधित किया गया है। दर्शन में, भावनाओं का अध्ययन नैतिक दर्शन और नैतिकता में मानव कार्यों पर उनके प्रभाव के संदर्भ में; मानव दर्शन और भावना के दर्शन में मानवता को समझने के संदर्भ में; और राजनीतिक दर्शन में सामाजिक जीवन और राजनीति पर उनके प्रभाव के संदर्भ में पाया जाता है।

कई दार्शनिकों के लिए जो मानव जीवन में भावनाओं की भूमिका की जाँच करते हैं, यह प्रश्न कि भावना क्या है या उसका स्वभाव क्या है, बहस का एक मौलिक विषय है। इसके अलावा, मानव व्यवहार पर भावनाओं के प्रभाव और भावनाओं के प्रबंधन पर अध्ययनों को महत्वपूर्ण माना गया है। भावनाओं के स्वभाव पर प्रश्न उठाने वाले सबसे शुरुआती अध्ययन 2500 साल पुराने हैं।

प्राचीन यूनानी दार्शनिकों से ही, दर्शन के भीतर इस विषय पर विभिन्न तरीकों से चर्चा की गई है। प्लेटो, जिन्हें प्राचीन यूनानी दर्शन का सबसे महान दार्शनिक और मानव तर्क को केंद्र में रखने वाले दार्शनिक के रूप में माना जाता है, ने तर्क दिया कि भावनाएं आत्मा के विचार और विकास से अलग एक हिस्से में बनती हैं और उन्होंने तर्क को एक ऐसी शक्ति के रूप में देखा जो भावनाओं और जुनून का प्रबंधन करनी चाहिए। अरस्तू के अनुसार, जिन्होंने मनुष्यों को तर्कशील प्राणी के रूप में परिभाषित किया, एक अच्छे और खुशहाल जीवन के लिए पाथोस के अनुभव के अनुसार एक प्रवृत्ति प्राप्त करना महत्वपूर्ण है। वास्तव में परिपूर्ण व्यक्ति वे हैं जिन्होंने अपने तर्क को विकसित किया है और जिनकी इच्छाएं और भावनाएं उसके अनुरूप हैं। स्टोइक दार्शनिकों, जिन्होंने जुनून को बाहरी घटनाओं के प्रति हमारे नियंत्रण से परे प्रतिक्रियाओं के रूप में देखा, ने तर्क दिया कि उन जुनूनों से निपटने के लिए जो गलत निर्णय की ओर ले जाते हैं, मनुष्य को मानसिक अनुशासन के माध्यम से खुद पर नियंत्रण रखना चाहिए जो सही निर्णय की क्षमता को बढ़ाता है।

ग्रीक दार्शनिकों से शुरू हुई इस समझ ने तर्क को मनुष्यों की परिभाषित विशेषता के रूप में पहचाना और भावनाओं को दबाए जाने वाले गुणों के रूप में माना, और पश्चिमी मध्ययुगीन विचार में इसका एक धार्मिक अर्थ प्राप्त हो गया। पुनर्जागरण के दौरान वैज्ञानिक प्रगति के प्रभाव से, तस्वीर बदल गई, और भावना के विषय का मूल्यांकन एक वैज्ञानिक दृष्टिकोण से किया जाने लगा। 19वीं सदी के दार्शनिकों ने मानव जीवन के संदर्भ में इस विषय से निपटा, और मानव अस्तित्व में भावना के स्थान और महत्व पर जोर दिया।

इन दार्शनिकों के कार्यों ने भावनाओं के अध्ययन में एक अलग आयाम जोड़ा, और उनके महत्व की ओर ध्यान आकर्षित किया।

आर्थर शोपेनहावर, जिन्होंने भावना के विषय को विभिन्न दृष्टिकोणों से संबोधित किया और अपनी दार्शनिक प्रणाली के भीतर इसके स्थान का संकेत दिया, इस क्षेत्र के अग्रदूतों में से एक हैं। शोपेनहावर, एक प्रभावशाली दार्शनिक, जिनके व्यक्तिगत भावनात्मक तनावों को उनके विचारों के विकास को प्रभावित करने वाला माना जाता है, ने अपने विचारों को केवल दर्शन तक ही सीमित नहीं रखा; उनके विचारों ने विभिन्न क्षेत्रों के कलाकारों और लेखकों को भी प्रभावित किया।

लेव टॉल्स्टॉय, जिनके भावनात्मक मूल्यांकन इस पाठ का विषय हैं, अपने कार्यों में अपने स्वयं के परिवर्तनों और रूपांतरणों को बार-बार प्रतिबिंबित करने के लिए जाने जाते हैं, जिन्हें उन्होंने अपने समय के विचारों और सामाजिक घटनाओं से प्राप्त प्रेरणा पर आधारित अपने द्वारा बनाए गए मानवीय आदर्श का वर्णन करने के लिए लिखा था, जिसमें अक्सर उनके अपने जीवन के अंश भी शामिल होते थे।

यह लेख शोपेनहावर और टॉल्स्टॉय के विचारों, विशेष रूप से प्रेम पर उनके दृष्टिकोण का मूल्यांकन करने पर केंद्रित है, और इसमें उन मौलिक भावनाओं के प्रति उनके रुख पर भी विचार किया गया है जो मानव जीवन संबंधों को आकार देती हैं तथा बाद के कई विचारकों पर उनके प्रभाव को भी देखा गया है।

आर्थर शोपेनहावर, जिन्होंने इच्छा की अवधारणा के आधार पर मानवीय जीवन संबंधों को समझा, उन्होंने भावनाओं और इच्छा के बीच संबंध और भावनाओं की प्रकृति पर विचार विकसित किए। यह मानते हुए कि मानवीय इच्छाएँ ब्रह्मांडीय इच्छा का प्रतिबिंब हैं, शोपेनहावर इच्छा को जीवन की नींव और क्रिया को इच्छा का अनुप्रयोग मानते हैं।

प्रसिद्ध रूसी लेखक लेव टॉल्स्टॉय, जिन्होंने अपनी कृतियों में गहन भावनात्मक विश्लेषण किया, ने विशेष रूप से प्रेम की अवधारणा पर ध्यान केंद्रित किया, और अपने युग के भीतर इसके व्यक्तिगत और सामाजिक आयामों का सावधानीपूर्वक विश्लेषण किया। उनकी कृतियाँ, जो मानव जीवन में प्रेम के स्थान का शारीरिक, भावनात्मक और सामाजिक दृष्टिकोणों से मूल्यांकन करती हैं, को उनके विचारों, भावनाओं और विश्वासों की दुनिया का प्रतिबिंब माना जाता है।

भावना के दर्शन के दृष्टिकोण से, जो भावना की प्रकृति पर प्रश्न उठाता है, प्रेम, जो मानव जीवन को आकार देने वाली सबसे मौलिक भावना है, आर्थर शोपेनहावर और लेव टॉल्स्टॉय के विचारों में भी एक परिभाषित करने वाला तत्व है। न केवल अपने समय और समाज से बल्कि अपने व्यक्तिगत जीवन से भी प्रभावित, शोपेनहावर और टॉल्स्टॉय प्रेम को जीवन में एक महत्वपूर्ण और अपरिहार्य भावना मानते हैं।

शोपेनहावर के लिए, जो प्रेम का मूल्यांकन शारीरिक आधार पर करते हैं, जुनूनी, तीव्र इच्छा और आम तौर पर यौन आवेग के संदर्भ में, सबसे परिष्कृत और उत्तम प्रेम का स्रोत भी केवल यौन आवेग में ही मिलता है। इसलिए, प्रेम का मूल्यांकन मुख्य रूप से एक पुरुष और महिला के बीच शारीरिक संबंध के माध्यम से किया जाता है।

टॉल्स्टॉय, जो प्रेम के आध्यात्मिक और भावनात्मक आयामों पर जोर देते हैं और मित्रता, परिवार और सामाजिक संबंधों के परिप्रेक्ष्य में प्रेम को परिभाषित करते हैं, इस दृष्टिकोण में शोपेनहावर से भिन्न हैं।

शोपेनहावर की प्रेम की परिभाषा को चुनौती देते हुए, टॉल्स्टॉय प्रेम को एक शुद्ध यौन जुनून के रूप में देखने वाले शोपेनहावर के दृष्टिकोण की आलोचना करते हैं, इसके बजाय वे इसके आध्यात्मिक और भावनात्मक पहलुओं पर जोर देते हैं। इसके अलावा, प्रेम के इस आयाम में ईश्वर के प्रति महसूस किए गए प्रेम को जोड़कर, वे इसे एक पवित्र अर्थ प्रदान करते हैं। ऐसा प्रेम मानवता के लिए ईश्वर के प्रेम और ईश्वर के लिए मानवता के प्रेम को व्यक्त करता है, जिसमें ईश्वर को आनंद और प्रेम के एकमात्र स्रोत के रूप में देखा जाता है।

टॉल्स्टॉय, यह तर्क देते हुए कि प्रेम का मूल्यांकन केवल उसके जैविक आयाम से करना गलत है, यह मानते हैं कि ईश्वर के साथ संबंध में प्रेम की प्रकृति का वर्णन करते समय सामाजिक आयाम पर भी विचार किया जाना चाहिए, विशेष रूप से समाज में मौजूद पुरुष स्वार्थपरता और प्रभुत्व की ओर ध्यान आकर्षित करते हुए।

टॉल्स्टॉय के विपरीत, जो प्रेम के भावनात्मक आयाम के सकारात्मक योगदान पर जोर देते हैं, शोपेनहावर प्रेम की भावनात्मक प्रकृति और स्रोत को इच्छा से जोड़ते हैं, इसे दर्द और पीड़ा जैसी नकारात्मक भावनाओं से जोड़ते हुए यह तर्क देते हैं कि प्रेम दर्द और पीड़ा का स्रोत है।

शोपेनहावर और टॉल्स्टॉय दोनों ने, मानवता के आध्यात्मिक आयाम के एक अविभाज्य भाग के रूप में नैतिकता के भावनात्मक आधार पर जोर देते हुए, एक भावना-आधारित नैतिक दृष्टिकोण बनाया है। इस संदर्भ में, शोपेनहावर के लिए, करुणा नैतिकता में सबसे मजबूत भावना है। शोपेनहावर का मानना है कि मानवता के अंधी इच्छा के खिलाफ संघर्ष में,

करुणा के माध्यम से इच्छा की इच्छाओं का अस्थायी रूप से विरोध करना संभव है। वह तर्क देते हैं कि सहानुभूति, करुणा और समानुभूति मानव व्यवहार के अंतर्निहित स्वार्थी उद्देश्य को नियंत्रित कर सकती हैं।

दूसरी ओर, टॉलस्टॉय नैतिकता की नींव में प्रेम को स्थापित करते हैं, एक ऐसे प्रेम की बात करते हैं जो परिवार में शुरू होकर मानवता तक फैलता है। यह मानते हुए कि ईश्वर के प्रेम से उत्पन्न मानव प्रेम पर आधारित एक नैतिकता, मानवता का उद्धार होगी, टॉलस्टॉय तर्क देते हैं कि दूसरों से प्रेम करना और सार्वभौमिक प्रेम को इच्छा के अधीन करना मानवता का सबसे बड़ा लक्ष्य होना चाहिए।

नैतिकता से परे, शोपेनहैवर कला, जो स्वाभाविक रूप से भावना से जुड़ी है, और स्वयं भावना के बीच संबंध के महत्व पर जोर देते हैं।

शोपेनहैवर के लिए, कला, विशेष रूप से संगीत, इच्छा के सामने अस्थायी खुशी प्रदान करती है, जबकि टॉलस्टॉय के लिए, संगीत नकारात्मक भावनाओं को जगाता है और दुःख का कारण बनता है। सकारात्मक और नकारात्मक दोनों भावनाओं को जगाने की संगीत की शक्ति और मानव मनोवैज्ञानिक स्थिति के बीच संबंध को दोनों विचारधाराओं में एक अनूठा आयाम माना जाता है। शोपेनहैवर और टॉलस्टॉय, जिन्होंने मानव भावनाओं और व्यवहारों को आकार देने में प्रेम के प्रभाव को पहचानने के महत्व की जांच की, साहित्य और दर्शन में अग्रणी हस्तियाँ थे, जिनका प्रभाव उनके अपने समय से लेकर आज तक फैला हुआ है।

कीवर्ड: दर्शन, भावना का दर्शन, आर्थर शोपेनहैवर, लेव टॉलस्टॉय, प्रेम।

Yapılandırılmış Özet:

İnsan doğasının belirleyici bir yönü olan duygular ve duygulanma, düşünce tarihi boyunca çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Felsefede, duygular üzerine yapılan çalışmalar, insan eylemleri üzerindeki etkileri bağlamında ahlak felsefesi ve etik alanında; insanı anlama bağlamında insan felsefesi ve duygu felsefesi alanında; sosyal yaşam ve siyasetteki etkileri bağlamında siyaset felsefesi alanında yer almaktadır.

İnsan yaşamında duyguların yerini araştıran pek çok filozof için duygunun ne olduğu ya da doğası temel tartışma konusudur. Ayrıca duyguların insan davranışlarına etkisi ve duyguları yönetme çalışmaları önemsenmiştir. Duyguların doğasını sorgulama amacıyla yapılan ilk çalışmalar günümüzden 2500 yıl öncesine kadar uzanmaktadır.

Duygu konusu Antik Yunan filozoflarından itibaren, çeşitli şekillerde tartışılmıştır. İlkçağ Yunan felsefesinin en büyük filozofu olarak kabul edilen ve insan aklını merkeze alan Platon, duyguların ruhun düşünce ve gelişmeden ayrı bir bölümünde biçimlendiğini iddia etmiş, aklı, duygu ve tutkuları yönetmesi gereken bir güç olarak görmüştür.

İnsanı akıl sahibi varlık olarak tanımlayan Aristoteles iyi ve mutlu bir yaşam için pathos'un tecrübesine uygun eğilimi kazanmanın önemine işaret etmiştir. Ona göre, gerçekten mükemmel kişi aklının gelişimini sağlayan ve bununla uyumlu arzu ve duygulara sahip olandır.

Tutkuları dış olaylara karşı verilen kontrolümüz dışındaki tepkiler olarak gören Stoa filozofları ise yanlış yargıya yol açan tutkuyla baş etmek için kişinin doğru yargı kapasitesini arttıran bir zihin disiplini ile kendini kontrol etmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Yunan filozofları ile başlayan, insanın ayırıcı özelliğini akıl olarak belirleyip duyguları bastırılması gereken özellikler olarak kabul eden bu anlayış Batı Ortaçağ düşüncesinde teolojik bir anlam kazanmıştır. Rönesans'ın etkisiyle elde edilen bilimsel gelişmelerin de etkisiyle tablo farklılaşmış duygu konusu bilimsel bir yaklaşımla değerlendirilmeye başlamıştır.

Duygu konusunun felsefi bir zeminde tartışılmasına vesile olan ve bu hususa dikkat çeken 19. yüzyıl filozofları ise konuyu insanın yaşamla ilişkisi bağlamında ele almış, duygunun insan yaşamındaki yerine ve önemine vurgu yapmışlardır. Dönemin filozoflarının çalışmaları duygu araştırmalarına farklı bir boyut katmış, duyguların önemine dikkat çekmiştir.

Konuyu farklı boyutları ile ele alan, kendi düşünce sistemi içindeki yerine işaret eden Arthur Schopenhauer bu konunun öncülerindendir. Alanda etkili bir filozof olan ve özel yaşamındaki bazı duygusal gerilimlerin kendi düşüncesinin gelişim evrelerinde etkili olduğu değerlendirilen Schopenhauer'un bu görüşleri sadece felsefe ile sınırlı kalmamış, farklı alanlarda eserler veren sanatçıları ve edebiyatçıları da etkilemiştir.

Metne konu olan duygu değerlendirmeleri ile dikkat çeken Lev Tolstoy ise yaşadığı dönemdeki düşüncelerden ve toplumsal olaylardan aldığı ilhamlar doğrultusunda oluşturduğu insan modelini anlatmaya yönelik olarak yazdığı eserlerinde sıklıkla kendi yaşamından verdiği kesitlerle kendi değişim ve dönüşümünü yansıttığına vurgu yapılmaktadır.

Bu makalenin konusu insan yaşam ilişkisini biçimlendiren temel duyguları ele alış biçimleriyle kendilerinden sonra pek çok düşünürü etkileyen Schopenhauer ve Tolstoy'un özellikle aşk hakkındaki görüşlerini genel özellikleri itibarıyla değerlendirmektedir.

İnsan yaşam ilişkisini irade kavramı temelinde anlamlandıran Arthur Schopenhauer duyguların irade ile olan ilişkisine ve duyguların mahiyetine ilişkin düşünceler geliştirmiştir. İnsanların iradelerinin kozmik iradenin yansımaları olduğuna inanan Schopenhauer, yaşamın temelini irade, eylemde bulunmayı ise iradenin uygulanması olarak görür.

Eserlerinde derin duygu analizleri yapan ünlü Rus yazar Lev Tolstoy, özellikle aşk kavramına odaklanmış, yaşadığı dönemin bireysel ve toplumsal boyutunu detaylı bir şekilde tahlil etmiştir. Bir duygu olarak aşkın, insan yaşamındaki yerini fiziksel, duygusal ve toplumsal boyutları ile değerlendirdiği eserleri onun düşünce, duygu ve inanç dünyasının yansıması olarak da kabul edilmektedir.

Duygu felsefesi perspektifinden bakıldığında, insan yaşamını şekillendiren en temel duygu olan aşk, Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'un düşüncelerinde de belirleyici bir unsurdur. Sadece kendi zamanları ve toplumlarından değil, aynı zamanda bireysel yaşamlarından da etkilenen Schopenhauer ve Tolstoy, aşkı hayatta önemli ve vazgeçilmez bir duygu olarak görürler.

Aşkı fiziksel bir temelde, tutkulu, yoğun arzu ve genel olarak cinsel dürtü bağlamında değerlendiren Schopenhauer için, en incelikli ve yüce aşk bile kaynağını yalnızca cinsel dürtüde bulur. Bu nedenle aşk, öncelikle bir erkek ve bir kadın arasındaki fiziksel ilişki üzerinden değerlendirilir.

Aşkın ruhsal ve duygusal boyutlarını vurgulayan Tolstoy arkadaşlık, aile ve sosyal ilişkiler bağlamında Schopenhauer'den farklı bakış açısına sahiptir. Tolstoy, aşkı yalnızca cinsel bir tutku olarak gören Schopenhauer'u eleştirerek aşkın manevi ve duygusal yönlerini vurgular. Dahası, Tanrı'ya duyulan sevgiyi bu aşk boyutuna ekleyerek, ona kutsal bir anlam kazandırır. Bu tür bir aşk, Tanrı'nın insana ve insanın Tanrı'ya olan sevgisini ifade eder, Tanrı'yı tek neşe ve sevgi kaynağı olarak görür.

Tolstoy, aşkı yalnızca biyolojik boyutundan değerlendirmenin yanlış olduğunu savunarak, aşkın doğasını tanımlarken Tanrı ile olan ilişkide sosyal boyutun da dikkate alınması gerektiğini iddia eder. Bu bağlamda özellikle toplumda var olan erkek bencilliğine ve egemenliğine dikkat çeker.

Sevginin duygusal boyutunun olumlu katkısını vurgulayan Tolstoy'un aksine, Schopenhauer, sevginin duygusal doğasını ve kaynağını iradeyle ilişkilendirmekte acı ve ıstırap gibi olumsuz duygularla ilişkilendirmektedir.

Hem Schopenhauer hem de Tolstoy, ahlakın duygusal temelini insanlığın manevi boyutunun ayrılmaz bir parçası olarak vurgulayarak, duygu temelli bir ahlak anlayışını savunmaktadırlar. Bu bağlamda Schopenhauer, insanın kör iradeyle mücadelesinde en güçlü duygunun merhamet olduğunu iddia etmekte, ahlak aracılığıyla geçici de olsa iradenin isteklerine karşı durulabileceğini düşünmektedir.

Öte yandan Tolstoy ise ahlakın temelini sevgi yerleştirmekte, ailede başlayan ve insanlığa yayılan bir sevgiden bahsetmektedir. Tanrı sevgisinden kaynaklanan insan sevgisine dayalı bir ahlakın insanlığın kurtuluşu olacağına inanarak, başkalarını sevmenin ve evrensel sevgiyi iradeye tabi kılmanın insanlığın en büyük amacı olması gerektiğini savunur.

Sanat ve duygu arasındaki bağlantıya da vurgu yapan Schopenhauer ve Tolstoy bu konuda da farklı görüşleri savunmaktadırlar. Schopenhauer için sanat bilhassa da müzik, insanın irade karşısındaki geçici mutluluğuna kaynaklık ederken Tolstoy için müzik olumsuz duyguları açığa çıkarmakta ve mutsuzluğa sebep olmaktadır.

Müziğin hem olumlu hem de olumsuz duyguları uyandırma gücü ile insan psikolojik durumu arasındaki bağlantı ise her iki düşünür için de geçerlidir.

Sonuç olarak Schopenhauer ve Tolstoy'un aşka dair bu değerlendirmelerinin edebiyattaki ve felsefedeki etkileri sadece yaşadıkları dönemle sınırlı kalmamış geniş bir alana ve döneme yayılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Duygu Felsefesi, Arthur Schopenhauer, Lev Tolstoy, Aşk.

Love In Arthur Schopenhauer And Lev Tolstoy In The Context Of Philosophy Of Emotion

Introduction

Emotions and affect, a defining aspect of human nature, have been addressed in various ways throughout the history of thought. Assessments of the place and role of emotion in individual and social life have spanned a wide range of fields, from literature and psychology to sociology and anthropology, biology to psychiatry, theology to philosophy. In philosophy, studies of emotion are found in moral philosophy and ethics in the context of its influence on human actions; in human philosophy and philosophy of emotion in the context of understanding humanity; and in political philosophy in the context of its impact on social life and politics.

For many philosophers who have investigated the place of emotions in human life, the question of what emotion is or its nature is a fundamental point of contention. Furthermore, the influence of emotions on human behavior and studies on managing emotions have been considered important. The first studies aimed at questioning the nature of emotions date back 2500 years.

The Sophists, who formed a human-centered thought, served as educators of rhetoric in accordance with the needs of their society. The art of rhetoric is aimed at enabling people to convey their ideas more effectively, to guide the ideas of those they are addressing, to convince them of their own ideas, and to possess the subtleties of persuasion on a particular issue. People who possess this art can lead more comfortable and easier lives in society through eloquence and effective communication. The Sophists, believing that understanding one's emotions is crucial for managing the process, placed humanity at the center of philosophy for this purpose.

Plato, considered the greatest philosopher of ancient Greek philosophy and who centered human reason, argued that emotions are formed in a separate part of the soul from thought and development, and viewed reason as a power that should govern emotions and passions (Gökalp, 2019, p. 20).

Aristotle, a student of Plato who linked emotions to judgment and belief, also defined humans as rational beings and pointed out the importance of acquiring a tendency in accordance with the experience of pathos for a good and happy life. According to him, the truly perfect person is one who has developed their reason and possesses desires and emotions in harmony with it.

Stoic philosophers, who viewed passions as reactions beyond our control to external events, argued that to cope with passions that lead to erroneous judgment, one must control oneself through mental discipline that increases one's capacity for correct judgment. Therefore, they recommended that humans, as a whole of mind and body, should especially struggle against desires and passions originating from the body (Gökalp, 2019, p. 37).

This understanding, which began with the Greek philosophers and defined reason as the distinguishing characteristic of humans, considering emotions as qualities to be suppressed, gained a theological meaning in Western medieval thought. With the influence of scientific developments achieved during the Renaissance, the picture changed, and the subject of emotion began to be evaluated with a scientific approach.

The subject of emotion, which traditional philosophy confined to an irrational realm, was first placed on a physiological basis in modern philosophy, and then began to be evaluated on a plane where its relationship with rational structures was investigated. In this context, the significant influence of the mind-body dualism produced by Descartes' philosophy is undeniable. This perspective, which points to the difference between the human soul and body, considers emotions as bodily attributes, thus eliminating the unity of soul and body.

The 19th-century philosophers, who paved the way for a philosophical discussion of emotion and drew attention to it, addressed the subject within the context of the human relationship with life, emphasizing the place and importance of emotion in human life. The works of the philosophers of that era added a different dimension to the study of emotion, drawing attention to its significance.

Arthur Schopenhauer, who addressed the subject of emotion from different perspectives and indicated its place within his own thought system, is one of the pioneers of this field. Schopenhauer, an influential philosopher whose personal emotional tensions are considered to have affected the development of his thought, did not limit these views to philosophy alone; they also influenced artists and writers in various fields.

Lev Tolstoy, whose emotional assessments are noteworthy, is emphasized in his works, which he wrote to describe the human model he created based on the inspirations he drew from the thoughts and social events of his time, frequently reflecting his own change and transformation through excerpts from his own life.

This article focuses on evaluating the views of Schopenhauer and Tolstoy, who influenced many thinkers after them with their approaches to the fundamental emotions that shape human life relationships, particularly their views on love, in general terms.

Arthur Schopenhauer

Arthur Schopenhauer, who interprets human life relationships based on the concept of will developed ideas about the relationship between emotions and will, and the nature of emotions. Believing that human wills are reflections of cosmic will, Schopenhauer sees will as the basis of life and action as the application of will.

In this context, Schopenhauer, who argued that the connection between the two different dimensions of man and will is different; stating that our bodies are like other objects in the real world in appearance, and that our other dimension is related to will, argues that body and will are common appearances of the same thing (Gökalp, 2022, p. 117). Will, which is divided into as many parts as there are created and existing things, is the desire for life, an endless effort to grow. Will is the will to life that encompasses all our actions based on intention, our desires, wishes, fears, and hopes.

The will to life that shapes man is entirely spiritual, that is, transcendental. The will to life, which is the source of everything, is also the source of our bodily desires, and therefore of pain and suffering. Because human will is insatiable, it constantly desires, wants, longs, and rushes from one desire to another. Anything that stops the will in this life-affirming drive brings pain, and anything that leads to the goal brings pleasure. Every unmet need is a source of suffering. Even if it is satisfied, this state is not permanent, so it will be followed by a new effort, and this effort will be followed by a series of new sufferings (Gökalp, 2022, p. 119).

According to Schopenhauer, the essence of living is wanting, and human life is by its very nature suffering. Because when the needs and sufferings in life take a break, distress immediately overwhelms a person. And distress is the worst of sufferings. Therefore, human life swings back and forth between distress and suffering like the pendulum of a clock. "Desire and striving, which constitute the entire essence of man, are like an insatiable thirst; the basis of his entire being is need, lack, and suffering. Since man is a fully manifest will, he is the most needy of all beings; one desire is an indication of a need, a thousand expressions of need. Life is lived in a struggle to survive, even knowing one will be defeated" (Yetkin, 1976, p. 66). All created beings suffer because they carry the cosmic will, especially humans and those who are more intelligent and sensitive than humans.

According to Schopenhauer, who proposes two ways to escape suffering, liberation has two forms: minor and major. The minor meaning relates to aesthetic contemplation, while the major meaning is based on the surrender of Hindus and Stoics, encompassing liberation from all desires and suffering.

In the first case, based on aesthetic pleasure or the contemplation of beauty, man transcends the work of art, becoming happy and transported to the willless, lifeless, and placeless dimension of existence. The weariness of life disappears with the eternal and beautiful excitement of art. Especially through music, the hopelessness of temporary life, the role played in life, everything is forgotten. More than all other arts, music makes us successful in the struggles of will. For music, unlike other arts, is not a copy of the idea but a copy of the will itself, and it affects us directly. However, the peace and tranquility gained through art is unfortunately very short-lived, and the salvation granted by science and art is temporary (Gökalp, 2019, 80).

The second way to escape suffering is to eliminate the desire to live based on will. According to Schopenhauer, who traces the source of this movement, which rejects life not only with its sufferings but also with its false pleasures and false happiness, to Indian philosophy, what is important is not materially, but slowly extinguishing the fire of life in the soul, turning away from the will with unshakable tranquility, that is, dying spiritually. Here, Nirvana, considered a process of preparation for a kind of non-existence, aims at the taming of the ego.

Love in Schopenhauer

To understand love as an emotion in Schopenhauer's philosophy, it is necessary to start from the concept of will, upon which his philosophy is based, and the concept of suffering stemming from will. For suffering, which is fundamental to life, forms the basis of human experiences, feelings, and emotions as an intense and unavoidable feeling. Since will is the source of all emotions, love also originates from will.

According to Schopenhauer, who defines love as the truest and most natural emotion, love, as the fundamental passion that directs the will to live, determines the life and destiny of both the individual and the species. Generally seen as a strong but still controllable inclination, this emotion can, under certain conditions, become a passion more intense than all other emotions. In this case, this passion, which overcomes every obstacle in its path with incredible strength and stubbornness without any restraint, sometimes even leads to death; and when its passion is not reciprocated, the lover may even offer their life as a reward to achieve satisfaction. (Schopenhauer, 1997, p. 10) According to him, it is also surprising that the emotion of love, which is so important in human life, has not been sufficiently addressed by philosophers.

He evaluates love on a physical basis, in the context of passionate, intense desire and generally sexual desire. For Schopenhauer, even the most refined and sublime love actually finds its source solely in the sexual impulse. More precisely, every love is a more defined, more specialized,

and in the narrowest sense, more individualized sexual impulse. Because the ultimate goal of all love affairs is nothing other than the emergence and creation of the next generation. Whether man or woman knows it or not, the aim of the entire love story is the bringing of a child into the world (Schopenhauer, 1997, p. 15). In short, it is the most fundamental instrument of the will to live, the tendency to perpetuate its own existence.

For the inclination towards love is fundamentally directed towards health, strength, beauty, and youth. Because the will to live first aims to reveal the characteristics of the human species that are found only in itself, as the basis of all kinds of individuality. Love, the highest degree of passion, arises between individuals who are suitable enough to enable the will to live, which manifests itself in all species, to desire the emergence of a new individual. From this perspective, the self-preservation and survival of the human species is essentially nothing more than an instinct. The tendency towards beauty in the preservation of the species also stems from this. It is certain that at the root of all kinds of sexual love lies an instinct directed towards the being that needs to be created.

The intensity of love is directly proportional to its individualization. When the passion of love is directed towards an individual being, when it is solely related to that being, it acquires a very noble and sublime appearance. Individualization and the intensity of the passion of love can reach such a high point that if satisfaction is not achieved, nothing in the world has any value. This relationship between the intensity of emotion and its satisfaction is quite strong and effective. For it reflects the power of the will to live, the effort to objectify it through men and women. In this context, Schopenhauer emphasizes the instinctual content of love, arguing that at the root of sexual love is an instinct directed towards the newly produced individual.

According to Schopenhauer, who believed that this instinctualness manifests differently in men and women, the differing instinctual attitudes according to the sexes also show themselves in the process of maintaining love. Accordingly, a man's love decreases significantly from the moment he finds satisfaction, and in the subsequent period, all other women attract him more, and he longs for change. However, a woman's love begins to increase especially after that moment. This situation is interpreted as a result of nature's aim to preserve the species, ensure its continued existence, and multiply as much as possible (Schopenhauer, 1997, p. 36).

According to Schopenhauer, who believes that this instinct, which differs between men and women, reveals the fact that men are naturally inclined to infidelity in love, while women are inclined to constant fidelity, sexual love is experienced and maintained differently in women and men.

For Schopenhauer, who claims that the fundamental determinant of the entire process of love is the will that tends towards self-preservation, "Marriages based on love take place for the benefit of the species, not the individual. Although the parties think they are increasing their own happiness, their real aim is a purpose alien to them; this aim is simply to bring into the world an individual that they can produce" (Schopenhauer, 1997, p. 72). Love, an instinctively driven passion, is actually directed towards the species, but there are many ideas that portray it as valuable for the individual as well. According to Schopenhauer, who stated that such thoughts are a deception, the will, manifesting as the spirit of the species, has taken the individual into its grip.

This situation intensifies the suffering that accompanies the individual's love. For the individual initially believes they are happy with love, and after union, they are freed by the spirit of the species. However, since the individual falls back into their initial limitations and constriction, they are no happier than before. Realizing they have been deceived by the spirit of the species, the individual returns to the beginning. Faced with the impossibility of escape and liberation from this cyclical situation, the individual will either submit to the will or, if possible, try to gain power against it. This dilemma shows us that love and suffering are intertwined, confronting us with the

fundamental truth of life. For pain and suffering are inevitable. In this intensity of emotion, the individual confronts the suffering at the root of their delusions and love mixed with selfishness. For while the individual believes they are performing an action for their own sake, they realize they are actually fulfilling the desires of an individualized will.

On the other hand, according to Schopenhauer, selfishness is such a profound quality found in all individuals that it is the only thing that can be relied upon to direct a person to this or that action. Selfishness, which underlies human behavior, is by its nature an emotion of unlimited power. Under all circumstances, selfishness strives to protect human existence and keep one away from suffering. In this context, a person whose aim is to attain and experience pleasure becomes angry and hateful towards anything that hinders their selfishness and desires. Driven by a sense of selfishness that dominates the human experience, people see themselves as the center of the world and perceive life accordingly.

The most important weapon that enables humans to accept the existence of others, driven by their fundamental instinct to exist and maintain their existence, is morality. At the heart of morality lies sympathy, compassion, and empathy. Only with these feelings can the selfish instinct underlying human behavior be controlled. For selfishness, by its very nature, is an emotion of unlimited power. It protects human existence under all circumstances, striving to keep one away from suffering. Humans become angry and hateful towards anything that hinders their selfishness and desires. For their aim is to attain pleasure, to experience pleasure (Gökalp, 2019, p. 76).

According to Schopenhauer, this selfishness, which perceives itself directly and others indirectly, may sometimes seem natural, but in reality, selfishness is an ugly emotion. Selfishness is also at the root of negative emotions such as greed, gluttony, lust, self-interest, stinginess, injustice, hardheartedness, and arrogance, and it accompanies the feeling of love.

Schopenhauer, in short, evaluates love, a special emotion, through the bodily-focused reflections of the will, grounding it in a physical and biological basis. While substantiating his claim that it is a sexually focused emotion, he emphasizes the dilemmas and impasses of pleasure and pain, suffering and happiness, pointing to human helplessness and weakness in the face of negative emotions. With these ideas, which resonated in the intellectual climate of his time, Schopenhauer was also subjected to criticism from the thinkers of his era.

Lev Tolstoy

The famous Russian writer Lev Tolstoy, who conducted deep emotional analyses in his works, focused particularly on the concept of love, analyzing its individual and social dimensions in detail. His works, which evaluate the place of love as an emotion in human life with its physical, emotional, and social dimensions, are also considered a reflection of his world of thought, feeling, and belief.

Tolstoy, evaluating the sexual and emotional dimensions of love through various examples, occasionally emphasizes and criticizes Schopenhauer's ideas.

He states, "The strongest, worst, and most resistant of passions is sexual passion. Therefore, if passions disappear, the strongest of them, bodily passion, will also disappear" (Tolstoy, 2005, p. 40), thus offering an assessment of the view that love is sexual passion. He emphasizes that bodily love is glorified for poetic purposes in accordance with a flawed societal mindset, and that young people spend the best years of their lives searching for it. Therefore, young people are wasting their energy not only on a futile endeavor but also on something harmful. This is not a good thing, as it harms them both physically and mentally.

Regarding the meaning of love beyond sexuality, Tolstoy, through his protagonist who questions, "When we speak of love, we think of a spiritual concept, not a sexual one. But if love is a spiritual concept, a spiritual union, can this spiritual union be described with words, conversations, and dialogue?" (Tolstoy, 2005, p. 39), expresses that love has two different dimensions. He attributes a sacred meaning to love by saying, "Our love is superior to lust" (Tolstoy, 2003, p. 59). Thus, he argues that the spiritual dimension of love is more important than its physical dimension. In this context, he also opposes the view that points to the role of sexual love in the continuation of the human race and emphasizes the characteristics of the female body, in connection with the sentence, "Every man can feel what you call love for every beautiful woman" (Tolstoy, 2005, p. 23). According to him, it is not correct to call the love described by poets true love. This feeling is an animalistic lust, and often turns into jealousy (Tolstoy, 2003, p. 58). As indicated in this example, jealousy is considered another emotion that triggers and nourishes the animalistic dimension of love.

According to Tolstoy, who believed that love is also connected to suffering besides jealousy, men, in particular, inflict suffering on women and see this as a natural right: "For example, Eros, because he did not connect his love to a love that encompasses all people, treated the woman he loved monstrously, inflicted suffering on her, and wanted to kill her. A love that inflicts suffering is not humane love. But in pagan marriage, there is a hidden coercion, and therefore suffering. A man who falls in love with a woman who does not love him, or who loves someone else, inflicts suffering on her to satisfy his own feelings and never feels pity" (Tolstoy, 2003, p. 58). Tolstoy also emphasizes male selfishness and dominance here. Unlike Schopenhauer, who attributes the source of suffering to blind will and the insatiable will of the species, Tolstoy associates the source of suffering with the sexual dimension of love. Similarly, anger is also related to the sexual dimension of love. Because love and anger are the same animalistic feelings. They are seen as two separate ends of the spectrum (Tolstoy, 2005, p. 55).

Because of all these characteristics, Tolstoy argues that the view of physical love needs to change. "Both men and women should be raised in the family and society to view lovemaking, both before and after marriage, and the resulting physical love, not as something poetic and sublime as they now perceive it, but as a degrading, animalistic state (Tolstoy, 2005, p. 74).

With these thoughts, Tolstoy opposes the thesis that humans cannot control their passions, believing that emotions can be controlled and emphasizing social consciousness. For this, first, the idea that physical love is something sublime must be abandoned, and it must be accepted that the purpose befitting humanity can never be achieved through union in physical love (Tolstoy, 2005, p. 91).

Furthermore, the concept of goodness is more important than beauty, which underlies physical love. For "the concept of beauty not only does not coincide with goodness, but is often opposed to it." Because goodness often coincides with a victory over passions, whereas beauty is the foundation of all our passions" (Monin, 2001, p. 79). Therefore, Tolstoy, arguing that controlling one's emotions is essential and that this control requires a thorough analysis of the influences that stir emotions, analyzes the effect of music on human emotions in his work "Kreutzer Sonata."

"They were playing Beethoven's Kreutzer Sonata. Do you know that first presto? (Pozdnyshev raised his voice.) Do you know it? Oh! Oh, oh, oh!... It's amazing! Especially that intro!" (Tolstoy, 2005, p. 72) With this statement, Tolstoy analyzes the effects of music on human emotions and opposes the claim that music elevates the human soul. "It affects people, it affects them tremendously (I say this for myself too), but it doesn't elevate the human soul at all." Its effect on the human soul is neither uplifting nor degrading... but it certainly has a negative impact" (Tolstoy, 2005, p. 72). "The music, at that moment, directly transports me to the mental state of the composer at the time of composition. His soul and mine intertwine, and with it I go to a completely different world."

"But why am I doing this, I don't know" (Tolstoy, 2005, p. 73), he says, explaining that through music, a person experiences a spiritual transformation, but because it doesn't lead to a conclusion, it makes him feel bad.

While Tolstoy had an innate sensitivity to music, he emphasized, especially in his later works, that music could have a "terrible" and "dangerous" effect on people. This perspective becomes evident in the story "The Kreutzer Sonata": He states that music incites instinctive feelings, passionate and animalistic aspects, suppresses and takes away the rational and moral consciousness of a person. He sees music as a sensual and hypnotic power equivalent to female beauty; both are depicted as dangerous attractions that subjugate the individual. In the story, in the words of the protagonist Pozdnyshov, music establishes "a terrible power over the soul" and leads the person into an illusion of "feeling things he doesn't actually feel" (Ahmetova, 2012, pp. 1816-1821). As mentioned in the work, Tolstoy disagrees with Schopenhauer's view that music can have a positive effect in the struggle with the will.

According to Schopenhauer, through the arts, and especially music, the hopelessness of temporary life, the role played in life, and everything else is forgotten. More than all other arts, music makes us successful in the struggles of the will. Because music is not a copy of the idea like other arts, but a copy of the will itself. While other arts address us through ideas, music affects us directly" (Yetkin, 1976, p. 7). Tolstoy also opposes this idea and evaluates the power of music to direct emotions differently. While music is a source that evokes positive emotions for Schopenhauer, it is a source that evokes negative emotions for Tolstoy. Tolstoy directs a critical view of music in the context of its moral and social effects, while Schopenhauer positions it as a metaphysical art closest to the essence of existence and having the strongest effect on the soul.

On the other hand, in the context of the relationship between emotions and morality, according to Tolstoy, who started from the effect of physical love on humans, to value love above all else is equivalent to losing the meaning of being human. Tolstoy, who particularly objects to a way of life where the knowledge and skills gained through current science and art are used to harm people, demands a review of existing moral principles. The moral principle that Tolstoy proposes in place of the current morality is love. A love felt for all people will be the solution to all problems based on physical love. This love, which essentially originates from the love of God, begins in the family and spreads to all people (Tolstoy, 2003, p. 59).

For, "The essence of human life is the indicator of the source of everything. It manifests itself through the love within us. In other words, the essence of human life is..." "And the highest law that governs this life is love" (Tolstoy, 2012, p. 35). Love solves problems between people and fulfills the purpose of being human. "If the purpose of humanity is happiness, goodness, love, whatever you want to call it... if the purpose of humanity, as written in the holy books, is for people to come together in love, to melt their spears into sickles, etc., then what prevents the achievement of this purpose?" Tolstoy, asking the question (Tolstoy, 2005, p. 41), answers it with passions, finding the solution in love.

Tolstoy's moral philosophy, based on the belief that a morality rooted in human love, originating from the love of God, would be humanity's salvation, is also based on love. Loving others besides oneself, subordinating universal love to the will, is humanity's greatest aim (Günör, 2023, p. 17). One of the best examples reflecting this view is Tolstoy's novel Anna Karenina. This work contains both parallels and a critical polemic with Schopenhauer's philosophy. Tolstoy read Schopenhauer's works in 1869 and admired them for a time; however, over time he rejected his idealism and conclusions about the meaninglessness of life. Nevertheless, significant similarities are

found in the work between Tolstoy's understanding of morality and Schopenhauer's morality centered on compassion (Doljenkov, (2016).

The love between Anna and Vronsky coincides with the "metaphysics of sexual love" as explained by Schopenhauer in his work "The World as Will and Representation". According to Schopenhauer, the passions of individuals are actually guided by an unconscious instinct that serves the will of the species. An individual who submits to the will of the species may sacrifice their own happiness and even their honor. In the novel, Anna perceives her love for Vronsky as a foreign and demonic force belonging to "another Anna"; this coincides with Schopenhauer's definition of the power of the species as a demonic will. While Vronsky develops a humane love for Anna after the child is born, Anna remains the "other" Anna, submissive to the will of the species. It is clearly stated in the text that Anna's love becomes "devoid of compassion" and "selfish"; in Schopenhauer's words, "every love without compassion is selfish" (Doljenkov, 2016).

The story of Levin, one of the novel's important characters, represents Tolstoy's stance rejecting Schopenhauer's doctrine of the meaninglessness of life. Levin initially defines his love as an "external force"; however, thanks to the compassion he feels for his wife, he reaches an understanding of goodness that can transcend individual desires. Levin's discovery of the "law of goodness" and the irrational nature of compassion parallels Schopenhauer's understanding of morality (Doljenkov, 2016).

On the other hand, Tolstoy's departure from Schopenhauer and his philosophical belief system quite close to Kant is observed in the character of Levin, whom he develops. In particular, Kant's famous expression, "the starry sky above us and the moral law within us," that is, the relationship between the rational-sensory realm of knowledge (pure reason) and the moral realm (practical reason), is clearly visible in Levin's thoughts on the certainty of the law of goodness. After his conversations with the peasant Fyodor, Levin finds himself in a state of inner turmoil. The law of love and goodness that he discovered carries a meaning contrary to Schopenhauer's pessimistic worldview, and at the same time reflects an approach that evaluates human cognitive abilities from a Kantian perspective (Valyulis, 2000, p. 40).

In Anna Karenina, Tolstoy dramatizes Schopenhauer's concepts of will, kindness, and compassion. However, Tolstoy rejects Schopenhauer's teaching that sees life as meaningless and his views that open the door to suicide. While Anna's tragedy develops along Schopenhauerian lines at the end of the novel, Levin's spiritual salvation is consistent with Tolstoy's God-centered moral understanding (Doljenkov, 2016). In this context, "L. Tolstoy's novel Anna Karenina, which invites us to understand the value of true love, retains its importance in every age and every society." "To be human, to build one's personality, always involves taming reason and emotion" (Özer, 2018, p. 8).

For Schopenhauer, who, like Tolstoy, placed emotion at the foundation of morality, the basis of morality that leads us to salvation is sympathy, compassion, and empathy. According to him, once one understands the sameness of all beings, one no longer distinguishes between oneself and others; one rejoices in their joys and suffers in their sufferings. The self of a person whose heart is full of compassion dissolves into all selves; the gaps separating consciousness disappear. True morality is the extinguishing of all animal desires, the unwavering sacrifice of the will, the will to live, which is the essence of existence. We can characterize the actions we perform by adding our responsibilities to others to our obligations to ourselves as just or unjust, possessing or lacking human love. There are three fundamental driving forces/motives of human behavior: selfishness, wickedness, and compassion (Schopenhauer, 2007, pp. 75-76).

Schopenhauer views compassion as a fundamental moral phenomenon. It is the ability to perceive the suffering of another and to decide whether or not to act accordingly. It is stated that in a situation of choice, the feeling of compassion comes into play and guides the person appropriately. This feeling, defined as compassion, is an undeniable truth residing in human consciousness. This feeling is not based on any assumption, thought, idea, religion, dogma, myth, upbringing, or education. It exists beyond all of these. This feeling is inherent in human nature, and therefore it is seen in people of all conditions, everywhere, and in every country. This feeling is very positive and cannot be attributed to unknown, foreign gods. Indeed, the word humane is generally used synonymously with the word compassionate (Schopenhauer, 2007, p. 80).

In compassion, the harm that the action will cause to others is opposed; others are protected from my selfishness and evil side. This principle, which we can express as 'do not harm anyone,' is also the foundation of justice. The source of justice can only be such a humane feeling. Leaving selfishness aside, no emotion is as effective as the feeling of compassion.

In Schopenhauer's thought, compassion, the source of morality, can be perceived as an achievement attained by a person who, in their struggle against the will, becomes conscious of it. This can also be considered a stage of success against the blind will that gives rise to selfishness, and as a possibility for a humane feeling to shape human behavior.

Conclusion

From the perspective of the philosophy of emotion, which questions the nature of emotion, love, the most fundamental emotion shaping human life, is also decisive in the thoughts of Arthur Schopenhauer and Leo Tolstoy. Influenced by the periods and societies in which they lived, as well as by their individual lives, Schopenhauer and Tolstoy consider love an important and indispensable emotion in life.

For Schopenhauer, who evaluates love on a physical basis in the context of passionate, intense desire and generally sexual urge, even the most refined and sublime love finds its source solely in sexual impulse. Therefore, love is evaluated primarily through the physical relationship between a man and a woman. Tolstoy, who emphasizes the spiritual and emotional dimensions of love and defines its foundation in friendship, family, and social relationships, differs from Schopenhauer in this approach. Challenging Schopenhauer's definition of love, Tolstoy criticizes Schopenhauer's view of love as a purely sexual passion, instead emphasizing its spiritual and emotional aspects. Furthermore, he adds the love felt for God to this dimension, imbuing it with a sacred meaning. Such love expresses the love of God for humanity and humanity for God, viewing God as the sole source of joy and love.

Arguing that evaluating love solely from a biological perspective is incorrect, Tolstoy maintains that the social dimension must also be considered when describing the nature of love in relation to God, particularly drawing attention to the male selfishness and dominance present in society.

Unlike Tolstoy, who emphasized the positive contribution of the emotional dimension of love, Schopenhauer linked the emotional nature and source of love to the will, associating it with negative emotions such as pain and suffering, arguing that love is a source of pain and suffering.

Both Schopenhauer and Tolstoy, emphasizing the emotional basis of morality as an inseparable part of the spiritual dimension of humanity, formed an emotion-based moral view. In this context, for Schopenhauer, compassion is the strongest emotion in morality. He believes that in humanity's struggle against blind will, it is possible to resist the desires of the will, even if only

temporarily, through compassion. He states that the selfish motive underlying human behavior can be controlled through sympathy, compassion, and empathy.

Tolstoy, on the other hand, places love at the foundation of morality, speaking of a love that begins in the family and spreads to humanity. Believing that a morality based on human love, originating from the love of God, would be humanity's salvation, Tolstoy argues that loving others besides oneself and subjecting universal love to the will should be humanity's greatest aim. For Schopenhauer, who emphasized the importance of the connection between art and emotion—art inherently intertwined with morality—art, especially music, provides a source of temporary happiness in the face of willpower, while for Tolstoy, music evokes negative emotions and causes unhappiness. The connection between music's power to evoke both positive and negative emotions and the human psychological state is considered a unique dimension in both schools of thought.

Schopenhauer and Tolstoy, who assessed the importance of recognizing the influence of love on shaping human emotions and behaviors, were pioneering figures in literature and philosophy whose influence extended beyond their own time to the present day.

Duygu Felsefesi Bağlamında Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'da Aşk

Giriş

İnsanın ayırıcı bir yönü olan duygular ve duygulanma, düşünce tarihi boyunca farklı biçimlerde ele alınmıştır. Duygunun insan yaşamındaki bireysel ve toplumsal yeri ve rolüne dair değerlendirmeler edebiyattan, psikolojiye, sosyoloji ve antropolojiye, biyolojiden psikiyatriye, teolojiden felsefeye kadar oldukça geniş bir alana yayılmıştır. Felsefedeki duygu çalışmaları insanın eylemlerine etkisi bağlamında ahlak felsefesi ve etik; insanı anlama bağlamında insan felsefesi ve duygu felsefesi; toplumsal yaşam ve siyasetteki etkisi bağlamında siyaset felsefesinde yer almaktadır.

İnsan yaşamında duyguların yerini araştıran pek çok filozof için duygunun ne olduğu ya da doğası temel tartışma konusudur. Ayrıca duyguların insan davranışlarına etkisi ve duyguları yönetme çalışmaları önemsenmiştir. Duyguların doğasını sorgulama amacıyla yapılan ilk çalışmalar günümüzden 2500 yıl öncesine kadar uzanmaktadır.

İnsan merkezli bir düşünce oluşturan Sofistler, yaşadıkları toplumun ihtiyaçları doğrultusunda hitabet eğitimcisi olarak görev yapmışlardır. Hitabet sanatı, insanların fikirlerini daha etkili biçimde aktarabilmesi, karşılarındaki insanların fikirlerini yönlendirebilmesi, onları kendi fikirlerine inandırabilmesi, bir konuda ikna edebilme inceliklerine sahip olmaya yöneliktir. Bu sanata sahip olan insanlar toplum içinde söz söyleme ve etkili konuşma yoluyla yaşamlarını daha rahat ve kolay sürdürme imkânı elde edebilirler. İnsanın duygularını tanımanın süreci yönetebilmek için önemli olduğunu düşünen Sofistler bu amaçla insanı felsefenin merkezine çekmişlerdir.

İlkçağ Yunan felsefesinin en büyük filozofu olarak kabul edilen ve insan aklını merkeze alan Platon, duyguların ruhun düşünce ve gelişmeden ayrı bir bölümünde biçimlendiğini iddia etmiş, aklı, duygu ve tutkuları yönetmesi gereken bir güç olarak görmüştür (Gököl, 2019, s.20).

Duyguları yargı ve inançla bağlantılandıran Platon'un öğrencisi olan Aristoteles de insanı akıllı bir varlık olarak tanımlamış, iyi ve mutlu bir yaşam için pathos'un tecrübesine uygun eğilimi kazanmanın önemine işaret etmiştir. Ona göre, gerçekten mükemmel kişi aklının gelişimini sağlayan ve bununla uyumlu arzu ve duygulara sahip olandır.

Tutkuları dış olaylara karşı verilen kontrolümüz dışındaki tepkiler olarak gören Stoa filozofları ise yanlış yargıya yol açan tutkuyla baş etmek için kişinin doğru yargı kapasitesini arttıran bir zihin disiplini ile kendini kontrol etmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu yüzden bir ruh ve beden bütünü olan insanın özellikle bedenden kaynaklanan arzu ve tutkularla mücadele etmesini tavsiye etmişlerdir (Gököl, 2019, s.37).

Yunan filozofları ile başlayan, insanın ayırıcı özelliğini akıl olarak belirleyip duyguları bastırılması gereken özellikler olarak kabul eden bu anlayış Batı Ortaçağ düşüncesinde teolojik bir

anlam kazanmıştır. Rönesans'ın etkisiyle elde edilen bilimsel gelişmelerin de etkisiyle tablo farklılaşmış duygu konusu bilimsel bir yaklaşımla değerlendirilmeye başlamıştır.

Geleneksel felsefenin irrasyonel bir alana hapsedtiği duygu konusu modern felsefe ile birlikte önce fizyolojik bir temele oturtulmuş daha sonra rasyonel yapılarla ilişkisinin araştırıldığı bir düzlemde değerlendirilmeye başlamıştır. Bu bağlamda Descartes felsefesinin ürettiği ruh-beden düalizminin önemli etkilerinin olduğu da muhakkaktır. İnsan ruhu ile bedeninin farklılığına işaret eden bu bakış açısı, duyguları bedene ait özellikler olarak değerlendirmekte insanın ruh ve beden bütünlüğünü ortadan kaldırmaktadır.

Duygu konusunun felsefi bir zeminde tartışılmasına vesile olan ve duygu konusuna dikkat çeken 19. yüzyıl filozofları ise konuyu insanın yaşamla ilişkisi bağlamında ele almış, duygunun insan yaşamındaki yerine ve önemine vurgu yapmışlardır. Dönemin filozoflarının çalışmaları duygu araştırmalarına farklı bir boyut katmış, duyguların önemine dikkat çekmiştir.

Duygu konusunu farklı boyutları ile ele alan, kendi düşünce sistemi içindeki yerine işaret eden Arthur Schopenhauer konunun öncülerindendir. Alanda etkili bir filozof olan ve özel yaşamındaki bazı duygusal gerilimlerin kendi düşüncesinin gelişim evrelerinde etkili olduğu değerlendirilen Schopenhauer'un bu görüşleri sadece felsefe ile sınırlı kalmamış, farklı alanlarda eserler veren sanatçıları ve edebiyatçıları da etkilemiştir.

Metne konu olan duygu değerlendirmeleri ile dikkat çeken Lev Tolstoy ise yaşadığı dönemdeki düşüncelerden ve toplumsal olaylardan aldığı ilhamlar doğrultusunda oluşturduğu insan modelini anlatmaya yönelik olarak yazdığı eserlerinde sıklıkla kendi yaşamından verdiği kesitlerle kendi değişim ve dönüşümünü yansıttığına vurgu yapılmaktadır.

Bu makalenin konusu insan yaşam ilişkisini biçimlendiren temel duyguları ele alış biçimleriyle kendilerinden sonra pek çok düşünürü etkileyen Schopenhauer ve Tolstoy'un özellikle aşk hakkındaki görüşlerini genel özellikleri itibariyle değerlendirmektedir.

Arthur Schopenhauer

İnsan yaşam ilişkisini irade kavramı temelinde anlamlandıran Arthur Schopenhauer duyguların irade ile olan ilişkisine ve duyguların mahiyetine ilişkin düşünceler geliştirmiştir. İnsanların iradelerinin kozmik iradenin yansımaları olduğuna inanan Schopenhauer, yaşamın temelini irade, eylemde bulunmayı ise iradenin uygulanması olarak görür.

Bu bağlamda insanın iki farklı boyutunun irade ile olan bağının farklı olduğunu iddia eden; bedenlerimizin görünüşler olarak reel dünyadaki diğer objeler gibi olduğunu, diğer boyutumuzun da irade ile ilişkili olduğunu ifade eden Schopenhauer'a göre beden ve irade aynı şeyin ortak görünüşüdür (Gökalp, 2022, s.117). Yaratılmış ve var olan her şeyin sayısınca parçalara ayrılmış olan irade, yaşamı isteyiş, büyümek için sonsuz bir gayrettir. İrade, niyete dayalı tüm eylemlerimizi, arzularımızı, isteklerimizi, korkularımızı, ümitlerimizi kapsayan yaşam iradesidir.

İnsanı biçimlendiren yaşam iradesi tamamıyla ruhani yani tinseldir. Herşeyin kaynağı olan yaşam iradesi bedensel arzularımızın dolayısıyla acı ve ıstırapın da kaynağıdır. Çünkü insanın iradesi doymak bilmez, sürekli arzu eder, ister, arzular, bir istekten diğerine koşar. İradeyi bu hayat hamlesi yönünde durduran her şey acı, hedefe götüren her şey haz verir. Tatmin edilmeyen her ihtiyaç ıstırap kaynağıdır. Hatta tatmin edilse bile bu hal devamlı olmadığından bunu yeni bir gayret, bu gayreti de seri halde yeni ıstıraplar takip edecektir (Gökalp, 2022, s.119).

Schopenhauer'a göre için yaşamının özü istemektir, insan yaşamı da mahiyeti itibariyle ıstıraptır. Çünkü yaşamdaki ihtiyaç ve ıstırap biraz ara verdiğinde insanı derhal sıkıntı kaplar. Sıkıntı ise ıstırapların en kötüsüdür. Dolayısıyla insan yaşamı bir saatin sarkacı gibi sıkıntı ile ıstırap

arasında sallanır durur. “İnsanın bütün cevheri olan arzu ve gayret sönmek bilmeyen bir susayışa benzer; bütün varlığının esası ihtiyaç, yokluk, ıstıraptır. İnsan tam görünür olmuş bir irade olduğundan bütün varlıkların en ihtiyaçlısıdır; bir arzu bir ihtiyaç göstergesi bin ihtiyaç ifadesidir. Mağlup olacağını bile bile hayatı yaşamak için yapılan mücadele içinde geçer”(Yetkin,1976, s.66). Yaratılanların tümü kozmik iradeyi taşıdıkları için ıstırap çekerler, özellikle insanlar ile insanlardan da daha zeki ve duyarlı olanlar.

Istıraptan kurtulmak için iki yol öneren Schopenhauer’a göre, kurtuluşun küçük ve büyük olmak üzere iki biçimi vardır. Küçük anlam estetik temaşa ile ilgili iken büyük anlam tüm arzuların ve ıstıraptan kurtuluşu içeren Hinduların ve Stoacıların teslimiyetine dayanmaktadır.

Estetik haz ya da güzelliğin temaşasına dayanan birinci durumda insan, sanat ürününün ötesine geçip mutlu olmakta, varlığın iradesiz, cansız ve mekânsız boyutuna taşınmaktadır. Sanatın ebedi ve güzel heyecanı ile hayat yorgunluğu ortadan kalkmaktadır. Bilhassa müzik vasıtasıyla geçici hayatın ümitsizliği, hayatta oynanan rol, her şey unutulmaktadır. Bütün sanatlardan ziyade, müzik bizi irade mücadelelerinde başarılı kılmaktadır. Zira müzik diğer sanatlar gibi fikrin kopyası değil bizzat iradenin kopyasıdır ve bize aracısız tesir eder. Ancak sanat aracılığıyla kazanılan bu huzur ve sükûnun ömrü ne yazık ki çok kısa ilim ve sanatın bahşettiği kurtuluş ise geçicidir (Gökalp, 2019, 80).

Istıraptan kurtulmanın ikinci yolu ise iradeye dayalı yaşama arzusunun yok edilmesidir. Hayatı yalnız ıstırapları ile değil, yalancı zevkleri ve sahte saadetleri ile reddeden bu hareketin kaynağını Hint felsefesine dayandıran Schopenhauer’a göre, önemli olan maddeten değil, nefiste hayat ateşini yavaşça söndürerek, sarsılmaz bir sükûnetle iradeye yüz çevirmek, yani manen ölmektir. Burada bir tür yokluğa hazırlık süreci olarak değerlendirilen Nirvana ile nefsin terbiye edilmesi amaçlanmaktadır.

Schopenhauer’da Aşk

Schopenhauer felsefesinde bir duygu olarak aşkı değerlendirebilmek için onun felsefesini dayandırdığı irade kavramı ile iradeden kaynaklanan ıstırap kavramından hareket etmek gerekmektedir. Zira yaşamın temelinde yer alan ıstırap, yoğun ve kaçınılmaz bir duygu olarak insanın yaşantılarının, hissettiklerinin ve duygularının temelini oluşturmaktadır. İrade, tüm duyguların kaynağı olduğuna göre aşk da iradeden kaynaklanmaktadır.

Aşkı en gerçek ve doğal duygu olarak tanımlayan Schopenhauer’a göre aşk, yaşam iradesini yönlendiren temel tutku olarak insanın ve türünün yaşamını, kaderini belirler. Genel olarak güçlü ama yine de dizginlenebilir bir eğilim olarak görünen bu duygu bazı koşullarda bütün duygulardan daha şiddetli bir tutku haline gelebilir. Bu durumda hiçbir kayıt tanımadan önüne çıkan her engeli inanılmaz bir güç ve inatla ortadan kaldıran bu tutku için kimi zaman ölüm bile göze alınır, hatta tutkusuna cevap verilmediği zaman âşık, doygunluğa erişebilmek için hayatını bir ödül olarak ortaya koyabilir. (Schopenhauer, 1997, s.10) İnsan hayatında bu derece önemli olan aşk duygusunun filozoflar tarafından yeterince ele alınmaması ise ona göre ayrıca şaşılabilecek bir durumdur.

Aşkı, tutkulu, yoğun arzu ve genellikle cinsel istek bağlamında fiziksel bir temelde değerlendiren Schopenhauer için gerçekte en incelmış ve yücelmiş aşk bile, kaynağını yalnız ve yalnız cinsel içtepide bulur. Daha doğrusu her aşk, daha belirlenmiş, daha özelleştirilmiş ve en dar anlamıyla daha bireyselleştirilmiş bir cinsel içtepidir. Çünkü bütün aşk serüvenlerinin son amacı gelecek kuşağın ortaya çıkması ve yaratılmasından başka bir şey değildir. Kadın ve erkek bilmesede bütün aşk hikâyesinin amacı bir çocuğun dünyaya getirilmesidir (Schopenhauer,1997, s.15). Kısaca, yaşam iradesinin kendi varlığını sürdürme eğiliminin en temel aracıdır.

Zira aşk eğilimi temel olarak sağlığa, kuvvete, güzelliğe ve gençliğe yönelmiştir. Çünkü yaşama iradesi ilk önce her çeşit bireyselliğin temeli olarak insan türünün kendisinden başkasında bulunmayan özelliklerini ortaya çıkarmayı amaçlar. Tutkunun en yüksek derecesi olan aşk, genel olarak bütün türlerde kendini gösteren yaşama iradesinin yeni bir bireyin ortaya çıkmasını istemesini sağlayacak kadar birbirine uygun kimseler arasında doğar. Bu açıdan bakıldığında insan türünün kendini koruması ve varlığını sürdürmesi aslında bir içgüdüden başka bir şey değildir. Türün korunmasında güzelliğe karşı duyulan eğilim de bundan kaynaklanmaktadır. Her çeşit cinsel sevginin temelinde, yaratılması gereken varlığa yönelmiş böyle bir içgüdüün olduğu kesindir.

Aşkın şiddeti ise bireyselleşmesiyle doğru orantılıdır. Aşk tutkusu bireysel bir varlığa çevrildiğinde, sadece o varlığa ilişkin olduğunda, çok soylu ve yüce bir görünüş kazanır. Bireyselleşme ve aşk tutkusunun şiddeti öylesine yüksek bir noktaya ulaşabilir ki doyunluk elde edilemediğinde dünyadaki hiçbir şeyin değeri kalmaz. Duygunun şiddeti ile tatmini arasındaki bu ilişki oldukça güçlü ve etkilidir. Zira yaşama iradesinin erkek ve kadın aracılığıyla nesnelleşme çabasının gücünü yansıtmaktadır. Schopenhauer bu bağlamda aşkın içgüdüsel içeriğine vurgu yapmakta, cinsel sevginin temelinde yeni üretilecek bireye yönelik bir içgüdü olduğunu iddia etmektedir.

Bu içgüdüsellüğün kadın ve erkekte farklı tezahür ettiğine inanan Schopenhauer'a göre, cinslere göre farklılaşan içgüdüsel tutumlar aşkın sürdürülmesi sürecinde de kendini göstermektedir. Buna göre erkeğin aşkı doyum bulduğu andan itibaren belirgin bir biçimde azalmakta, sonraki süreçte bütün öteki kadınlar onu daha fazla çekmekte, değişikliği özlemektedir. Oysa kadının aşkı özellikle o andan sonra artmaya başlamaktadır. Bu durum da türü koruyup onun varlığını sürdürmeye ve olabildiğince fazla çoğalmaya yönelik olan doğanın amacının bir sonucu olarak yorumlanmaktadır (Schopenhauer,1997, s.36).

Kadın ve erkekte farklılık gösteren bu içgüdüün erkeğin doğası gereği aşkta vefasızlığa, kadının ise sürekli sadakate eğilimli olduğu gerçeğini ortaya çıkardığını düşünen Schopenhauer'a göre cinsel aşk, kadın ve erkekte farklı biçimde yaşanmakta ve sürdürülmektedir.

Aşka dair tüm sürecin temel belirleyicisinin varlığını sürdürme eğiliminde olan irade olduğunu iddia eden Schopenhauer için "Aşka dayalı evlilikler, bireyin değil türün çıkarları uğruna gerçekleşirler. Gerçi taraflar kendi mutluluklarını arttırdıklarını sanırlar. Oysa gerçek amaçları, kendilerine yabancı bir amaçtır; bu amaç, sadece onların dünyaya getirmesi mümkün olan bir bireyi meydana getirmektir" (Schopenhauer,1997, s.72). İçgüdüsel kaynaklı bir tutku olan aşk, aslında türe yöneliktir ama birey için de değerliymiş gibi gösteren pek çok düşünce vardır. Bu tür düşüncelerin birer aldatmaca olduğunu ifade eden Schopenhauer'a göre türün ruhu olarak tezahür eden irade bireyi avucunun içine almıştır.

Bu durum bireyin aşkına eşlik eden ıstırap duygusunu artırır. Zira birey önce aşk ile mutlu olduğunu zanneder, kavuşma sonrasında türün ruhu tarafından serbest bırakılır. Ancak birey yeniden ilk sınırlılığının ve darlığının içine düştüğünden eskisinden daha mutlu da değildir. Türün ruhu tarafından aldatılmış olduğunu fark eden birey yeniden başa döner. Bir döngü olan bu durumdan kaçış ve kurtuluş imkânsızlığı karşısında insan iradeye ya boyun eğecek ya da yapabilirse onun karşısında güç kazanmaya çalışacaktır. Bu ikilem bize aşk ile ıstırapın iç içe geçtiğini gösterir, yaşamın temel gerçeği ile yüzleştirir. Zira acı ve ıstırap kaçınılmazdır. Bu duygu yoğunluğunda birey, yanılgıların kaynağındaki ıstırapla ve bencillikle karışmış aşkla yüzleşmektedir. Zira kişi kendi istediği için bir eylemi gerçekleştirdiğini sanırken aslında bireyselleşmiş iradenin isteklerini yerine getirdiğini idrak etmektedir.

Öte yandan Schopenhauer'a göre bencillik, bütün bireylerde görülen öyle derin bir niteliktir ki, bir insanı şu ya da bu harekete yöneltebilmek için güvenilecek tek şeydir. İnsan davranışlarının

temelinde yer alan bencillik doğası itibariyle sınırsız güçte bir duygudur. Bencillik her koşulda insanın varlığını koruyup, acılardan uzak tutmak için çaba sarf eder. Bu bağlamda amacı hazzı ulaşmak, hazzı tatmak olan insan da bencilliğini ve isteklerini engelleyen her şeye karşı öfkelenir, nefret eder. İnsanın tüm dünyasına egemen olan bencillik duygusu ile insan, kendisini dünyanın merkezinde görmekte, hayatı böyle algılamaktadır.

İnsanın, kendini merkeze koyduğu, var olmak ve varlığını sürdürmek temel güdüsü ile hareket ettiği, başkasının varlığını kabul etmesini sağlayan en önemli silahı ahlakıdır. Ahlakın temelinde ise sempati, merhamet ve şefkat duygusu vardır. Ancak bu duygular ile insan davranışlarının temelinde yer alan bencillik güdüsü kontrol edilebilir. Zira bencillik doğası itibariyle sınırsız güçte bir duygudur. Her koşulda insanın varlığını korur, acılardan uzak tutmak için çaba sarf eder. İnsan, bencilliğinin ve isteklerini engelleyen her şeye karşı öfkelenir, nefret eder. Zira amacı hazzı ulaşmak, hazzı tatmaktır (Gökalp, 2019, s.76).

Schopenhauer’a göre, kendini doğrudan, başkalarını dolaylı olarak algılayan insanın bu bencilliği zaman zaman doğalmış gibi görülebilir ancak aslında bencillik çirkin bir duygudur. Bencillik ayrıca açgözlülük, oburluk, şehvet, çıkarıcılık, cimrilik, adaletsizlik, katı kalplilik, kibirlilik gibi olumsuz duyguların kaynağında da yer alır ve aşk duygusuna eşlik eder.

Schopenhauer, kısaca, özel bir duygu olan aşkı, iradenin beden odaklı yansımaları üzerinden değerlendirmekte, fiziksel ve biyolojik bir temele oturtmaktadır. Cinsel odaklı bir duygu olduğu iddiasını temellendirirken de haz ile acının, ıstırap ile mutluluğun ikilemlerine ve çıkmazlarına vurgu yapmakta, olumsuz duygular karşısında insanın acizliğine ve zayıflığına işaret etmektedir. Çağının düşünce ikliminde ses getiren bu düşünceleri ile Schopenhauer, dönemin düşünürlerinin eleştirilerine de maruz kalmıştır.

Lev Tolstoy

Eserlerinde derin duygu analizleri yapan ünlü Rus yazar Lev Tolstoy, özellikle aşk kavramına odaklanmış, yaşadığı dönemin bireysel ve toplumsal boyutunu detaylı bir şekilde tahlil etmiştir. Bir duygu olarak aşkın, insan yaşamındaki yerini fiziksel, duygusal ve toplumsal boyutları ile değerlendirdiği eserleri onun düşünce, duygu ve inanç dünyasının yansıması olarak da kabul edilmektedir.

Aşkın cinsel ve duygusal boyutunu farklı örnekler üzerinden değerlendiren Tolstoy zaman zaman Schopenhauer’ın düşüncelerine vurgu yapmakta ve onu eleştirmektedir.

“Tutkuların en güçlüsü, en kötüsü, en dirençlisi de cinsel tutkudur. Bu nedenle, tutkular yok olursa, onların en güçlüsü bedensel tutku da yok olur” (Tolstoy, 2005, s.40), diyerek aşkın cinsel tutku olduğu görüşüne dair bir değerlendirme yapmaktadır. Bedensel aşkın, toplumsal yaşamdaki yanlış düşünce doğrultusunda şiirsel bir amaçla yüceltildiğine, gençlerin yaşamlarının en güzel yıllarını bunu bulmak için harcadıklarına vurgu yapmaktadır. Bu nedenle genç yaştaki insanlar güçlerini yalnızca boşa değil, üstelik zararlı bir işe harcamaktadırlar. Bu ise iyi bir şey değildir. Zira insan bedensel ve ruhsal olarak zarar görmektedir.

Aşkın cinsellik dışındaki anlamı konusunda Tolstoy, “Aşk deyince cinsellikle ilgili değil, ruhsal bir kavramdan söz edildiği düşünülür. Peki, aşk ruhsal bir kavramsa, bir ruhsal birliktelikle, bu ruhsal birliktelik, sözcüklerle, sohbetlerle, konuşmayla anlatılabilir, değil mi?” (Tolstoy, 2005, s.39), diye sorgulayan kahramanı aracılığıyla aşkın iki farklı boyutu olduğunu ifade etmekte “bizdeki aşk, şehvetten üstündür” (Tolstoy, 2003, s.59), diyerek aşka kutsal bir anlam yüklemektedir. Böylece aşkın bedensel boyutundan ziyade ruhsal boyutunun önemli olduğunu iddia etmektedir. Bu çerçevede “Her erkek, sizlerin sevgi, aşk dediğiniz şeyi her güzel kadına duyabilir” (Tolstoy, 2005, s.23), cümlesi ile bağlantılı olarak cinsel aşkın insan soyunun sürdürülmesindeki rolüne işaret eden

ve kadın bedeniyle ilgili özelliklere vurgu yapan görüşe de karşı çıkmaktadır. Ona göre şairlerce yazılmış aşka, gerçek aşk demek doğru değildir. Bu duygu hayvanca bir şehvettir ve çoğu zaman da kıskançlığa dönmektedir (Tolstoy, 2003, s.58). Bu örnekte de işaret edildiği gibi kıskançlık, aşkın hayvansal boyutunu tetikleyen ve besleyen bir diğer duygu olarak değerlendirilmektedir.

Aşkın kıskançlık dışında acı ile de bağlantılı olduğunu düşünen Tolstoy’a göre, özellikle erkekler kadınlara acı çektirmekte ve bunu da doğal bir hak olarak görmektedirler: “Mesela Eros, sevgisini bütün insanlara dayanan sevgiye bağlamadığı için, sevdiği kadına canavarca davranmış, ona acı çektirmiş, onun canına kıymak istemiştir. Acı çektiren bir sevgi, insanca bir sevgi değildir. Fakat putperest evlenmede gizliden gizliye de olsa bir zorlama, dolayısıyla acı çektirme vardır. Kendisini sevmeyen, ya da bir başkasını seven bir kadına âşık olmuş bir erkek, kendi duygularını tatmin etmek için ona acı çektirir ve asla acımaz”(Tolstoy, 2003, s.58). Tolstoy, burada erkek bencilliğine ve egemenliğine de vurgu yapmaktadır.

Acının kaynağını kör iradeye ve türün iradesinin doyurulamamasına bağlayan Schopenhauer’dan farklı olarak Tolstoy, acının kaynağını aşkın cinsel boyutu ile ilişkilendirmektedir. Aynı şekilde öfke de aşkın cinsel boyutu ile ilişkilidir. Çünkü aşk ile öfke aynı hayvansal duygunun iki ayrı ucu olarak görülmektedir (Tolstoy, 2005, s.55).

Tüm bu özellikleri sebebiyle Tolstoy bedensel aşka bakışın değişmesi gerektiğini savunmaktadır. “Erkekler de kadınlar da ailede ve toplum içinde evlenmeden önce de sonra da sevişmeyi de bunun sonucu bedensel aşkı da şimdi gördükleri gibi şiirsel, yüce bir şey olarak değil, insanı küçülten hayvansal bir durum olarak görecekları biçimde yetiştirilmelidirler (Tolstoy, 2005, s.74).

Tolstoy bu düşünceleri ile insanın tutkularını yönetemeyeceği tezine karşı çıkmakta, duyguların kontrol edilebileceğini düşünmekte ve toplumsal bilince vurgu yapmaktadır. Bunun için öncelikle bedensel aşkın yüce bir şey olduğu düşüncesinden vazgeçilmeli, insana yakışan amaca bedensel aşta birleşme ile asla ulaşamayacağı kabul edilmelidir (Tolstoy, 2005, s.91).

Ayrıca bedensel aşkın temelinde yer alan güzellik yerine iyilik kavramı daha önemlidir. Zira “Güzellik kavramı iyilikle yalnızca örtüşmemekle kalmaz, aksine ona çoğu zaman karşıttır. Çünkü iyilik çoğunlukla tutkulara karşı bir zaferle çakışır, oysa güzellik tüm tutkularımızın temelidir” (Monin, 2001, s. 79). Bu nedenle insanın duygularını kontrol etmesi, bu kontrolü yapabilmesi için de duyguları coşturan etkilerin iyi tahlil edilmesi gerektiğini savunan Tolstoy, müziğin insanın duyguları üzerindeki etkisini “Kreutzer Sonat” adlı eserinde analiz etmektedir.

“Beethoven’ın Kroyçer sonatını çalıyorlardı. O ilk prestosunu biliyor musunuz? (Sesini yükseltti Pozdnişev.) Biliyor musunuz? Uf! Uf, uf, uf!.. Müthiş bir şeydir! Hele o girişi”(Tolstoy, 2005, s.72) ifadesi ile müziğin insanın duyguları üzerindeki etkilerini tahlil eden Tolstoy müziğin insan ruhunu yücelttiği iddiasına karşı çıkar. “Etkiliyor insanı, hem de müthiş etkiliyor (kendim için de söylüyorum bunu) ama hiç de insan ruhunu yücelttiği yoktur. İnsan ruhu üzerindeki etkisi yüceltici de küçültücü de değildir... ama onu kötü etkilediği kesin”(Tolstoy, 2005, s.72). “Müzik o anda beni, doğrudan doğruya, onu besteleyen, bestelediği anda içinde bulunduğu ruhsal duruma taşıyor. Onun ruhuyla benimki iç içe giriyor, onunla birlikte bambaşka bir dünyaya gidiyorum. Ama niçin yapıyorum bunu, bilmiyorum”(Tolstoy, 2005, s.73), ifadesi ile o, müzik aracılığıyla insanın ruhsal bir değişim yaşadığını ancak bir sonuca varırdmadığı için kendisini kötü hissetmesine sebep olduğunu anlatmaktadır.

Tolstoy, müziğe karşı doğuştan gelen bir duyarlılığa sahip olmakla birlikte, özellikle geç dönem eserlerinde müziğin insan üzerinde “korkunç” ve “tehlikeli” bir etki yaratabileceğini vurgulamıştır. “Kreutzer Sonat” öyküsünde bu bakış açısı belirginleşir: Müziğin içgüdüsel duyuları, tutkulu ve hayvani yönleri kışkırttığını, insanın akılcı ve ahlaki bilincini baskıladığını ve kontrolünü

elinden aldığını dile getirir. Müziği, kadın güzelliği ile eşdeğer duyuşal ve hipnotik bir güç olarak görür; her ikisi de bireyi boyunduruk altına alan, tehlikeli cazibeler olarak betimlenir. Öyküde kahraman Pozdnışev'in sözleriyle, müzik "ruh üzerinde korkunç bir iktidar" kurar ve kişiyi "aslında hissetmediği şeyleri hissediyormuş gibi" bir yanılsamaya sürükler (Ahmetova, 2012, s.1816-1821). Eserde değindiği üzere Tolstoy, Schopenhauer'un irade ile mücadelede müziğin olumlu etki yaratabileceği yönündeki görüşüne katılmaz.

Schopenhauer'a göre sanatlar ve bilhassa da müzik vasıtasıyla geçici hayatın ümitsizliği, hayatta oynanan rol ve her şey unutulur. Bütün sanatlardan ziyade, müzik bizi irade mücadelelerinde başarılı kılar. Zira müzik diğer sanatlar gibi fikrin kopyası değil, bizzat iradenin kopyasıdır. Diğer sanatlar fikir vasıtası ile bize hitap ederken, müzik, aracısız tesir eder"(Yetkin, 1976, s.7), şeklindeki düşüncesine de karşı çıkan Tolstoy, ayrıca müziğin duyguları yönlendirme gücünü de farklı değerlendirmektedir. Müzik, Schopenhauer için olumlu duyguları açığa çıkaran bir kaynak iken Tolstoy için olumsuz duyguları açığa çıkaran bir kaynaktır. Tolstoy, müziğe ahlaki ve toplumsal etkiler bağlamında eleştirel bir bakış yöneltirken, Schopenhauer onu varlığın özüne en yakın, ruh üzerinde en güçlü etkisi olan metafizik bir sanat olarak konumlandırmaktadır.

Öte yandan duyguların ahlakla ilişkisi bağlamında, bedensel aşkın insan üzerindeki etkisinden hareket eden Tolstoy'a göre aşk ilişkisini her şeyin üzerinde değerlendirmek, insan olmanın anlamını yitirmekle eşdeğerdir. Özellikle mevcut bilim ve sanatla kazanılan bilgi ve yeteneklerin insanlara kötülük etmek için kullanıldığı bir yaşam biçimine itiraz eden Tolstoy, mevcut ahlak ilkelerinin gözden geçirilmesini istemektedir. Tolstoy'un mevcut ahlak yerine önerdiği ahlak ilkesi ise sevgidir. Bütün insanlara karşı duyulacak bir sevgi, bedensel aşka dayalı bütün problemlerin de çözümü olacaktır. Özü itibarıyla Tanrı sevgisinden kaynaklanan bu sevgi, ailede başlar ve tüm insanlara yayılır (Tolstoy, 2003, s.59).

Zira "İnsan hayatının özü, her şeyin kaynağının göstergesidir. Kendisini içimizdeki sevgiyle gösterir. Başka bir deyişle insan hayatının özü ve bu hayata hükmeden en yüksek yasa sevgidir"(Tolstoy, 2012, s.35). Sevgi ile insanlar arasındaki problemler çözülür, insan olmanın gayesi gerçekleşir. "İnsanlığın amacı mutluluksa, iyilikse, sevgiyse, ne dersiniz deyin... insanlığın amacı, kutsal kitaplarda yazıldığı gibi, insanların sevgide bir araya gelmeleriye, mızraklarını eritip orak yapmalarıysa vs. bu amaca ulaşılmasını engelleyen nedir?" (Tolstoy, 2005, s.41), diye soran Tolstoy, cevabı tutkular olarak vermekte, çözümü de sevgide bulmaktadır.

Kaynağını Tanrı sevgisinden alan insani sevgiye dayalı bir ahlakın insanın kurtuluşu olacağı inancına sahip olan Tolstoy'un ahlak felsefesi de sevgi üzerine temellenir. Kendinden başkasını sevmek, evrensel sevgiyi iradeye tabi kılmak insanın en büyük amacıdır (Günör, 2023, s.17). Bu görüşü en iyi yansıtan örneklerden biri Tolstoy'un Anna Karenina romanıdır. Söz konusu eser, Schopenhauer'un felsefesiyle hem paralellikler hem de eleştirel bir polemik içerir. Tolstoy, Schopenhauer'un eserlerini 1869'da okumuş ve bir süre hayranlık duymuştur; ancak zamanla onun idealizmini ve yaşamın anlamsızlığı yönündeki çıkarımlarını reddetmiştir. Buna rağmen, eserde, Tolstoy'un ahlak anlayışı ile Schopenhauer'ın merhameti merkeze alan ahlakı arasında önemli benzerlikler tespit edilmektedir (Doljenkov, 2016).

Anna ve Vronski'nin aşkı, Schopenhauer'un "İstem ve Tasarım Olarak Dünya" adlı eserinde açıkladığı "cinsel aşkın metafiziği" ile örtüşür. Schopenhauer'e göre bireylerin tutkuları, aslında türün iradesine hizmet eden bilinçsiz bir içgüdü tarafından yönlendirilir. Türün iradesine boyun eğen birey, kendi mutluluğunu ve hatta onurunu feda edebilir. Romanda Anna, Vronski'ye olan aşkını "başka bir Anna"ya ait, yabancı ve şeytani bir güç olarak algılar; bu, Schopenhauer'ın türün kudretini şeytani bir irade olarak tanımlamasıyla örtüşür. Vronski, çocuk doğduktan sonra Anna'ya karşı insanî bir aşka yönelirken, Anna türün iradesine boyun eğmiş "başka" Anna olarak kalır. Anna'nın aşkının

“şefkatten uzak” ve “bencil” hale geldiği, metinde açıkça belirtilmiştir; Schopenhauer’un ifadesiyle, “merhametin olmadığı her aşk bencildir” (Doljenkov, 2016).

Romanın önemli kahramanlarından Levin’in hikâyesi, Schopenhauer’un yaşamın anlamsızlığı öğretisini reddeden Tolstoy’un duruşunu temsil eder. Levin de başlangıçta aşkını “dışsal bir güç” olarak tanımlar; ancak karısına karşı duyduğu şefkat sayesinde, yalnızca bireysel arzuların ötesine geçebilen bir iyilik anlayışına ulaşır. Levin’in bulduğu “iyilik yasası” ve şefkatin akıl dışı doğası, Schopenhauer’in ahlak anlayışıyla paralellik gösterir (Doljenkov, 2016).

Öte yandan Tolstoy’un Schopenhauer’dan uzaklaşıp Kant’a oldukça yakın bir felsefi inanç biçimi, geliştirdiği Levin karakterinde gözlemlenir. Özellikle Kant’ın ünlü ifadesi olan “üzerimizdeki yıldızlı gökyüzü ve içimizdeki ahlak yasası”, yani rasyonel-duyusal bilme alanı (saf akıl) ile ahlak alanı (pratik akıl) arasındaki ilişki, Levin’in iyilik yasasının kesinliği üzerine düşüncelerinde açıkça görünür. Levin’in, köylü Fyodor ile yaptığı konuşmalar sonrasında kendi içinde keşfettiği sevgi ve iyilik yasası, Schopenhauer’in karamsar dünya görüşüne karşıt bir anlam taşımakta, aynı zamanda insanın bilişsel yetilerini Kantçı bir bakış açısıyla değerlendiren yaklaşımı yansıtmaktadır (Valyulis, 2000, s. 40).

Tolstoy, Anna Karenina’da, Schopenhauer’un irade, tür ve merhamet kavramlarını dramatize eder. Ancak Tolstoy, Schopenhauer’un yaşamı anlamsız gören öğretisini ve intihara kapı aralayan görüşlerini reddeder. Romanın sonunda Anna’nın trajedisi Schopenhauer’cı bir çizgide gelişirken, Levin’in manevi kurtuluşu Tolstoy’un Tanrı-merkezli ahlak anlayışıyla uyumludur (Doljenkov, 2016). Bu bağlamda “gerçek sevginin değerini anlamaya davet eden L. Tolstoy’un Anna Karenina romanı, her çağda ve her toplumda önemini korur. İnsan olmak, şahsiyetini inşa etmek, her zaman akıl ve duyguyu terbiye etmekten geçer”(Özer, 2018, s.8).

Tolstoy gibi ahlakın temeline duyguyu yerleştiren Schopenhauer için de bizi kurtuluşa götüren ahlakın temeli sempati, merhamet ve şefkattir. Ona göre, bütün varlıkların aynılığını bir defa anlayan kimse artık kendisi ile diğerleri arasında bir fark gözetmez, onların neşeleri ile neşelenir, ıstırap ile ıstırap çeker. Kalbi merhamet dolu olan insanın benliği bütün benliklerde erir, şuuruları ayıran boşluklar silinir, kaybolur. Hakiki ahlak bütün hayvani isteklerin, bütün arzuların sönüşü, varlığın esaslı olan iradenin yaşama isteğinin inatla feda edilişidir. Bizler kendimize karşı olan yükümlülüklerimize diğer kişilere karşı olan sorumluluklarımızı ekleyerek gerçekleştirdiğimiz davranışları adaletli veya adaletsiz, insan sevgisine sahip ya da ondan yoksun diye nitelendirebiliriz. İnsan davranışlarının üç temel itici gücü/güdüğü vardır: Bencillik, kötülük ve merhamet (Schopenhauer, 2007, s.75-76).

Schopenhauer merhameti temel ahlaki olgu olarak görmektedir. Başkasının çektiği acıyı algılayıp bir davranış yapıp yapmama konusundaki tercih durumunda merhamet duygusunun devreye girdiğini ve kişiyi uygun şekilde yönlendirdiğini ifade etmektedir. Merhamet diye tanımlanan bu duygu insan bilincinde yatan inkâr edilemez bir hakikattir. Bu duygu herhangi bir varsayıma, düşünceye, fikre, dine, dogmaya, mite, terbiyeye, eğitime dayanmamaktadır. O tüm bunların ötesinde yer alır. Bu duygu insanların doğasında vardır, bu sebeple de her koşulda, her yerde, her ülkedeki insanda görülmektedir. Bu duygu çok olumludur ve bilinmedik yabancı Tanrılara atfedilemez. Zaten insancıl kelimesi de genelde merhametli kelimesiyle eşanlamlı olarak kullanılmaktadır (Schopenhauer, 2007, s.80).

Merhamette eylemin başkalarına vereceği zarara karşı çıkılır, başkaları benim bencilliğimden ve kötü tarafımdan korunmuş olur. ‘Kimseyi yaralama’ şeklinde ifade edebileceğimiz bu ilke aynı zamanda adaletin temelidir. Adaletin kaynağı da ancak bu denli insani bir duygu olabilir. Bencilliği bir tarafa bırakırsak hiçbir duygu merhamet duygusu kadar etkin değildir.

Schopenhauer'un düşüncesinde ahlakın kaynağındaki merhamet, irade ile mücadele eden insanın irade karşısında bilinçlenmesi sonucunda elde ettiği bir başarı olarak algılanabilir. Bu durum bencilliğe kaynaklık eden kör iradeye karşı bir başarı aşaması, insanca bir duygunun insan davranışlarını biçimlendirme imkânı olarak da değerlendirilebilir.

Sonuç

Duygunun mahiyetini sorgulayan duygu felsefesinin bakış açısına göre insan yaşamını şekillendiren en temel duygu olan aşk, Arthur Schopenhauer ve Lev Tolstoy'un düşüncelerinde de belirleyicidir. Yaşadıkları dönemin ve toplumlarının etkileri dışında Schopenhauer ve Tolstoy'un bireysel yaşamlarından da etkiler taşıyan görüşlerinde aşk, yaşamın önemli ve vazgeçilmez bir duygusu olarak kabul edilmektedir.

Aşk, tutkulu, yoğun arzu ve genellikle cinsel istek bağlamında fiziksel bir temelde değerlendiren Schopenhauer için gerçekte en incelmış ve yücelmiş aşk bile, kaynağını yalnız ve yalnız cinsel içtepide bulmaktadır. Dolayısıyla aşk daha çok kadın ve erkek arasındaki fiziksel ilişki üzerinden değerlendirilmektedir.

Aşkın ruhsal ve duygusal boyutunu öne çıkaran, aşkın temelini arkadaşlık, aile ve toplum ilişkisinde hareketle anlamlandıran Tolstoy bu yaklaşımı ile Schopenhauer'dan ayrılır. Schopenhauer'un aşk tanımına karşı çıkan Tolstoy onun aşkı cinsel bir tutku olarak değerlendirmesini eleştirmekte, aşkın ruhsal ve duygusal boyutuna vurgu yapmaktadır. Ayrıca aşkın bu boyutuna Tanrı'ya karşı duyulan aşkı da ekleyerek kutsal bir anlam yüklemektedir. Böyle bir aşk Tanrı'nın insanlara, insanın Tanrı'ya olan sevgisini ifade etmekte Tanrı'yı yegâne sevinç ve aşk kaynağı olarak görmektedir.

Aşkın sadece biyolojik boyutuyla değerlendirilmesinin doğru olmadığını iddia eden Tolstoy, Tanrı ile kurulacak ilişkide aşkın mahiyetini betimlerken toplumsal boyutun da dikkate alınması gerektiğini savunmakta, süreçte toplumda var olan erkek bencilliği ve egemenliğine bilhassa dikkat çekmektedir.

Aşkın duygusal boyutunun olumlu katkısına vurgu yapan Tolstoy'un aksine Schopenhauer, aşkın duygusal mahiyetini ve kaynağını iradeye bağlayarak acı ve ıstırap gibi olumsuz duygularla ilişkilendirmekte, aşkın acı ve ıstırap kaynağı olduğunu savunmaktadır.

İnsanın manevi boyutunun ayrılmaz parçası olan ahlakın duygu temeline vurgu yapan Schopenhauer ve Tolstoy duygu temelli bir ahlak görüşü oluşturmuşlardır. Bu bağlamda Schopenhauer için merhamet ahlaktaki en güçlü duygudur. İnsanın kör iradeyle mücadelesinde merhamet aracılığıyla geçici de olsa iradenin isteklerine karşı durulabileceğini düşünmektedir. Sempati, merhamet ve şefkat duyguları ile insan davranışlarının temelinde yer alan bencillik güdüsünün kontrol edilebileceğini ifade eder.

Tolstoy ise ahlakın temeline sevgi yerleştirmekte, ailede başlayan ve insanlığa yayılan bir sevgiden bahsetmektedir. Kaynağını Tanrı sevgisinden alan insani sevgiye dayalı bir ahlakın insanın kurtuluşu olacağı inanan Tolstoy'a göre kendinden başkasını sevmek, evrensel sevgiyi iradeye tabi kılmak insanın en büyük amacı olmalıdır.

Ahlak dışında yapısı gereği duygu ile yan yana olan sanatla ve duygu arasındaki bağlantının önemini vurgulayan Schopenhauer için sanat, bilhassa da müzik insanın irade karşısındaki geçici mutluluğuna kaynaklık ederken Tolstoy için müzik olumsuz duyguları açığa çıkarmakta ve mutsuzluğa sebep olmaktadır. Müziğin olumlu ve olumsuz duyguları canlandırma gücü ile insanın psikolojik durumu arasındaki bağlantı her iki düşünce için de özgün bir boyut olarak değerlendirilmektedir.

İnsanın duygularının ve davranışlarının şekillenmesindeki etkisinin farkına varmasının önemini aşk üzerinden değerlendiren Schopenhauer ve Tolstoy'un edebiyattaki ve felsefedeki öncü isimler olarak etkileri sadece yaşadıkları dönemle sınırlı kalmamış, günümüzü de derinden etkilemiştir.

References

- Ahmetova, A.G. (2012). Povest Lva Tolstovo “Kreytserova Sonata” i “Metafizika Muziki” A. Şopengauera. *Filologiya i Iskusstvovedenie*, 17(4), 1816-1821.
- Bağlan Özer, Z. (2018). “Anna Karenina’yı yeniden okumak” *Roman Kahramanları*, 35.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe sözlüğü*. Paradigma Yay.
- Doljenkov, P.N. (2016). Tolstoy i Şopengauer: “Anna Karenina”. *Voprosı filosofii*, 2. http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1347/ (Erişim Tarihi:30.06.2025)
- Efil Ş. (2020). Tolstoy’da sanatın din ve ahlakla ilişkisi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*,30, 473-496.
- Gökalp N. (2019). *Duygu felsefesi*. Atlas Yayıncılık.
- Gökalp, N. (2014). *İnsan felsefesi*. (1. baskı). Nobel Akademik Yay.
- Günör, T. (2023). *Lev Nikolayeviç Tolstoy’un romanlarında değerler hiyerarşisi*, Nobel.
- Monin, M.A. (2001). Tolstoy i Fet. Dva proçteniya Şopengauera. *Voprosı filosofii*, 3, 111-126.
- Savranlı, T. Ş. (2022). Tolstoy’un romanlarında Tanrı ve iyilik-kötülük algısı. *Din ve İnsan Dergisi*, 2(4), 47-66.
- Schopenhauer A. (2007). *Merhamet* (Z. Kocatürk, Çev.), Dergâh Yayınları.
- Schopenhauer, A. (1997). *Aşkın metafiziği* (Selahattin Hilav, Çev.), Sosyal Yayınlarl.
- Tolstoy L. (2005). *Kroyçer Sonat* (E.Altay, Çev.), İletişim Yayınları.
- Tolstoy, L. (2003). *Hayatın anlamı* (E. Yıldırım, Çev.), Arkhe Yayınları.
- Tolstoy, L. (2012). *Aşkın yasası şiddetin yasası* (P.Arda, Çev.), Dedalus Kitap.
- Valyulis, S. A. (2000). *Lev Tolstoy i Artur Şopengauer*. VPU: Vilnius.
- Yetkin, S. K. (1976). *Büyük tedirginler, Schopenhauer, Tolstoy, Nietzsche*, Pars Matbaası.

ETHICAL DECLARATIONS**Research and Publication Ethics**

We declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. We declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

We designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. We have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

We declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by us. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with us.

Copyright and Permissions

We confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

We confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR**Araştırma ve Yayın Etiği**

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederiz. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıf lanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipölasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederiz.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını birlikte yürüttük. Makalenin son hâlini okuyup onayladık ve yayımlanmasını kabul ettik.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederiz.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımızdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bize aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederiz.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okuduk, onayladık ve yayımlanmasını kabul ettiğimizi beyan ederiz.

Authors' Contribution Statement / Yazarların Katkı Oranı Beyanı

The researchers' contribution statement is as follows / Araştırmacıların katkı oranı beyanı şu şekildedir:

First author / 1. Yazar %50,

Second author / 2. Yazar %50